

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ

АКАДЕМСКА 2018/2019

„ФИЗИОТЕРАПИЈА И РАДНА ТЕРАПИЈА – 240 ЕСТS“

ЧЕТВОРОГОДИШЊИ СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

**ПЛАНСКА И ПРОГРАМСКА СТРУКТУРА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА
„ФИЗИОТЕРАПИЈА И РАДНА ТЕРАПИЈА“ - 240 ECTS**

ГОДИНА СТУДИЈА	НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ОБАВЕЗНИ/ИЗБОРНИ Сви предмети су једносеместрални	
II ГОДИНА I + II СЕМЕСТАР	ОБАВЕЗНИ 6 + 5	ИЗБОРНИ 2
III ГОДИНА III + IV СЕМЕСТАР	ОБАВЕЗНИ 6 + 5	ИЗБОРНИ 2
III ГОДИНА V + VI СЕМЕСТАР	ОБАВЕЗНИ 6 + 5	ИЗБОРНИ 2
IV ГОДИНА VII + VIII СЕМЕСТАР	ОБАВЕЗНИ 6 + 5	ИЗБОРНИ 2

- Од понуђена два изборна предмета студенти бирају један.

„ФИЗИОТЕРАПИЈА И РАДНА ТЕРАПИЈА - 240 ЕСТS“
I ГОДИНА
I СЕМЕСТАР

Шифра	Назив предмета	Семестар	Статус	Часови активне наставе			П	Укупно часова активне наставе	Самосталан рад студента	Укупно часова рада	ЕЦТС
				Т	В	М					
Ф-01	Основе анатомије	I	обавезни	3	2			75	135	210	7
Ф-02	Основе физиологије	I	обавезни	2	1			45	105	150	5
Ф-03	Основе здравствене његе	I	обавезни	2	4		100	90	120	210	7
Ф-04	Информатика у здравству	I	обавезни	2	1			45	75	120	4
Ф-05	Медицинска психологија	I	обавезни	2	0			30	60	90	3
Ф-06	Основе комуникације у здравству	I	обавезни	2	2			60	60	120	4
УКУПНО				13	10			345	555	900	30

II СЕМЕСТАР

Шифра	Назив предмета	Семестар	Статус	Часови активне наставе			П	Укупно часова активне наставе	Самосталан рад студента	Укупно часова рада	ЕЦТС
				Т	В	М					
Ф-07	Физика са биофизицом	II	обавезни	2	1			45	45	90	3
Ф-08	Основе патофизиологије	II	обавезни	2	1			45	75	120	4
Ф-09	Њемачки језик 1	II	обавезни	2	1			45	75	120	4
Ф-10	Медицинска биохемија	II	обавезни	2	2		40	60	60	120	4
Ф-11	Хигијена и здравствена екологија	II	обавезни	2	1			45	75	120	4
Ф-12	Здравствена њега особа са посебним потребама	II	изборни	1	1			30	30	60	2
Ф-13	Здравствена педагогија	II	изборни	1	1			30	30	60	2
Ф-14	Стручна пракса 1	II	обавезни	0	0		100		30	270 ¹	9
УКУПНО				11	7		240	270	390	900	30

¹ Збир сати праксе (слово П) у оба семестра плус 30 сати самосталног рада студента (дневник праксе). **Садржај стручне праксе:** Интерни одјел-100 часова, биохемијски лабораторији-40 часова, хируршки одјел-100 часова.

II ГОДИНА III СЕМЕСТАР

Шифра	Назив предмета	Семестар	Статус	Часови активне наставе			П	Укупно часова активне наставе	Самосталан рад студента	Укупно часова рада	ЕЦТС
				Т	В	М					
Ф-15	Основе патологије	III	обавезни	2	0			30	30	60	2
Ф-16	Здравствена њега у примарној здравственој заштити и породици	III	обавезни	2	2		40	60	120	180	6
Ф-17	Основе физикалне медицине	III	обавезни	2	3		40	75	135	210	7
Ф-18	Основе кинезиологије са биомехаником	III	обавезни	2	2			60	150	210	7
Ф-19	Њемачки језик 2	III	обавезни	2	1			45	75	120	4
Ф-20	Медицинска масажа	III	обавезни	2	3		80	75	45	120	4
УКУПНО				12	11			345	555	900	30

IV СЕМЕСТАР

Шифра	Назив предмета	Семестар	Статус	Часови активне наставе			П	Укупно часова активне наставе	Самосталан рад студента	Укупно часова рада	ЕЦТС
				Т	В	М					
Ф-21	Основе кинезитерапије	IV	обавезни	2	2			60	60	120	4
Ф-22	Физиотерапија у кардиологији и пулмологији	IV	обавезни	2	3			75	135	210	7
Ф-23	Физиотерапија у педијатрији	IV	обавезни	2	2			60	60	120	4
Ф-24	Спортска медицина	IV	обавезни	2	0			30	60	90	3
Ф-25	Радиологија и имџинг у здравству	IV	изборни	2	0			30	60	90	3
Ф-26	Социологија у медицини	IV	изборни	2	0			30	60	90	3
Ф-27	Стручна пракса 2	IV	обавезни				80		30	270 ²	9
УКУПНО				12	21		240	255	405	900	30

² Садржај стручне праксе 2: Физијатрија-40 часова, масажа-80 часова, Рехабилитациони центар-80 часова, Здравствена њега у ПЗЗ (Дом здравља)-40 часова, израда дневника праксе 30 часова.

III ГОДИНА

V СЕМЕСТАР

Шифра	Назив предмета	Семестар	Статус	Часови активне наставе			П	Укупно часова активне наставе	Самосталан рад студента	Укупно часова рада	ЕЦТС
				Т	В	М					
Ф-28	Физиотерапија у неурологији	V	обавезни	2	2			60	120	180	6
Ф-29	Физиотерапија у реуматологији	V	обавезни	2	2			60	90	150	5
Ф-30	Физиотерапија у ортопедији и трауматологији	V	обавезни	2	2			60	90	150	5
Ф-31	Физиотерапија код поремећаја коштаног мишићног система	V	обавезни	2	2			60	120	180	6
Ф-32	Балнеологија	V	обавезни	2	2			60	60	120	4
Ф-33	Њемачки језик 3	V	обавезни	2	2			60	60	120	4
УКУПНО				12	12			360	540	900	30

VI СЕМЕСТАР

Шифра	Назив предмета	Семестар	Статус	Часови активне наставе			П	Укупно часова активне наставе	Самосталан рад студента	Укупно часова рада	ЕЦТС
				Т	В	М					
Ф-34	Радна терапија у психијатрији	VI	обавезни	2	3			75	45	120	4
Ф-35	Физиотерапија у геријатрији	VI	обавезни	2	2			60	60	120	4
Ф-36	Протетика и ортотика	VI	обавезни	2	2			60	0	60	2
Ф-37	Ергономија и медицина рада	VI	изборни	2	0			30	0	30	1
Ф-38	Статистичке методе у здравству	VI	изборни	2	0			30	0	30	1
Ф-39	Стручна пракса 3	VI	обавезни	0	14			210	60	270 ³	9
УКУПНО				8	21			435	465	900	30

³ Садржај стручне праксе 3: Реуматолошки одјел-40 часова, одјел ортопедије и трауматологије-40 часова, психијатријски одјел-40 часова, медицинска масажа-120 часова, израда дневника праксе 30 часова..

IV ГОДИНА VII СЕМЕСТАР

Шифра	Назив предмета	Семестар	Статус	Часови активне наставе			П	Укупно часова активне наставе	Самосталан рад студента	Укупно часова рада	ЕЦТС
				Т	В	М					
Ф-40	Менаџмент у здравству	VII	обавезни	2	2			60	60	120	4
Ф-41	Методологија научно истраживачког рада	VII	обавезни	3	0			45	105	150	5
Ф--42	Њемачки језик 4	VII	обавезни	2	1			45	75	120	4
Ф-43	Ургентна медицина	VII	обавезни	2	2			60	120	180	6
Ф-44	Промоција здравља и превенција болести	VII	обавезни	2	2			60	90	150	5
Ф-45	Теорија спортског тренинга	VII	обавезни	2	3			75	105	180	6
UKUPNO				13	10			345	565	900	30

VIII СЕМЕСТАР

Шифра	Назив предмета	Семестар	Статус	Часови активне наставе			П	Укупно часова активне наставе	Самосталан рад студента	Укупно часова рада	ЕЦТС
				Т	В	М					
Ф-46	Медицинска етика	VIII	обавезни	2	0			30	30	60	2
Ф-47	Спортски туризам и велнес	VIII	обавезни	2	4			90	150	240	8
Ф-48	Примјена мануелних техника у физиотерапији	VIII	обавезни	2	2			60	120	180	6
Ф-49	Маркетинг у здравству	VIII	изборни	2	0			30	90	120	4
Ф-50	Имунологија	VIII	изборни	2	0			30	90	120	4
Ф-51	Дипломски рад	VIII	обавезни						300	300	10
UKUPNO				8	6			210	690	900	30

Напомена: Т- теоријска настава, В – вјежбе, М – менторски рад, П – практични рад.
Студенти бирају један од два понуђена изборна предмета.

СИЛАБУСИ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА
„ФИЗИОТЕРАПИЈА И РАДНА ТЕРАПИЈА - 240 ECTS“
I ГОДИНА
I СЕМЕСТАР

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ОСНОВЕ АНАТОМИЈЕ	шифра предмета: Ф-01
Наставник: Проф.др.сц. Амир Дењалић, Кенан Галијашевић, МА	
Статус предмета: обавезан	
ЕЦТС: 7	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан први семестар, а нема услова за полагање испита.	
Циљ предмета је да се студенти упознају са основама нормалне грађе и облика људског тијела, топографским регионима и њиховим клиничким значајем, као и да овладају анатомском терминологијом.	
Исход предмета: Проучавањем топографске и системске анатомије студенти стичу знања о људском тијелу као цјелину, састављеном од појединих, међусобно повезаних органских система. Усвајањем анатомске терминологије студенти ће бити оспособљени за даље праћење стручних предмета чију основу представља ова базична морфолошка наука.	
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Основни анатомски термини – увод у анатомију. Ћелијска организација, ткиво, врсте ткива. 2. Увод у остеологију (кости кичменог стуба, кости раменог појаса, кости горњих екстремитета, кости карлице, кости доњих екстремитета, кости главе) 3. Система артикуларе, 4. Миологија, 5. Спланцхнологија (апаратус дигесториус, апаратус респираториус, ангиологија, органа уропоеица, репродуктивни органи мушкарца и жене). 6. Систем чулних органа (органум висус, органум акустикус, интегументум цоммуне). 7. Ендокрини систем човјека 8. Основе нервног система човјека (периферни, аутономни, централни нервни систем) <i>Практична настава:</i> 1. Увод у анатомију, основни анатомски термини. Ћелијска организација, ткиво 2. Увод у остеологију, коштана ћелија, кости кичменог стуба, раменог појаса, кости горњих и доњих екстремитета, кости главе, рад студента са препаратима. 3. Система артикуларе, важност зглобова у ораганизму, структура и функција 4. Миологија, групе мишића, топографска поља и њихов клинички значај 5. Спланхнологија – дигестивни систем човјека, респираторни систем човјека, кардиоваскуларни и урогенитални систем, рад студента са анатомским препаратима 6. Систем чулних орагана 7. Ендокрини систем човјека, дјеловање и рад жлијезда са унутрашњим лучењем 8. Увод у нервни систем, важност нервног система	

Студијски програм: Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: ОСНОВЕ ФИЗИОЛОГИЈЕ			шифра предмета:Ф-02
Наставник: доц.др.сц Саша Вукмировић, мр.сц. Даниела Телебак			
Статус предмета: обавезан			
ЕЦТС: 5			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан први семестар, а нема услова за полагање испита			
Циљ предмета је разумевање нормалног функционисања људског организма и механизма биолошке регулације како би се објаснили и схватили процеси који доводе до настанка болести.			
Исход предмета Знање стечено на предмету основе физиологије омогућиће разумевање начина одвијања физиолошких процеса у организму, повезивање функција више различитих система, те разумијевање механизма настајања различитих патолошких процеса.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Увод у физиологију. Хомеостаза. Ћелијска физиологија. 2. Тјелесне течности. Типови транспорта. 3. Физиологија крви. Физиологија кардиоваскуларног система. 4. Физиологија ексцитабилних ткива. 5. Физиологија респираторног система и плућне циркулације. 6. Физиологија уринарног система. Ацидо базна равнотежа. 7. Физиологија дигестивног система. Енергетски метаболизам. 8. Физиологија ендокриног система. 9. Репродуктивна физиологија. 10. Општи принципи неурофизиологије. Сензорни ситем. Чула. Моторни систем. Лимбичке функције и церебрални кортекс. <i>Практична настава:</i> Прати и помно обрађује цјелине из теоријске наставе.			
Литература Основна: 1. Митровић Д. Основи физиологије човека, V прерађено издање, ЦИЦЕРО, Београд 2009. Допунска литература: 1. Киббле Ј, Халсес К. Медицинска физиологија – Клинички контекст. Дата Статус. Београд, 2013.			
Број часова активне наставе: 45 (2+1)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе):1	Други облици наставе:	

Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	
Практична настава	5	Усмени испит	40
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм: Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ОСНОВЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЊЕГЕ	шифра предмета:Ф-03
Наставник: др.сц Предраг Лазић, Кенан Галијашевић МА	
Статус предмета: обавезан	
ЕЦТС: 7	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан први семестар, а нема услова за полагање испита	
Циљ предмета Кроз основе здравствене његе студент добија знања и основне вјештине здравствене његе. Организација, комуникација, вјештине рада у здравственој њези наставак су и додатак интегративности предмета које чине интердисциплинарну цјелину у овом студијском програму.	
Исход предмета Студент ће знати објаснити систем вриједности на којима се заснива здравствена њега и описати и образложити обим рада струковне медицинске сестре. Студент ће моћи процијенити и утврдити потребе болесника и особа са посебним потребама и водити медицинску документацију. Студенти ће бити у стању да обављају здравствену његу у кућним условима, у здравственим установама (Дом здравља, болница, диспанзери идр), у другим установама (дечији вртићи, школе, геронтолошки центри, спротски центри и др.)	
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Дефиниција здравствене његе као самосталне професије. 2. Медицински техничар/сестра као особа и професионалац. 3. Историјски развој здравствене његе. 4. Темелјна начела здравствене његе. 5. Теорије, модели и пракса здравствене његе. 6. Организација и дјелокруг рада дипломираног медицинског техничара/сестре (самостално и у тиму). 7. Процес здравствене његе, сестринска анамнеза, сестринска дијагноза. 8. Основе организације и начин пружања опште здравствене његе. 9. Здравствена њега особа са посебним потребама. <i>Пра ктична настава</i> 1. Упознавање са структуром и организацијом рада здравствених установа. 2. Пријем, смештај болесника и упознавање са кућним редом. 3. Превенција интрахоспиталних инфекција. 4. Вођење медицинске документације. 5. Упознавање са медицинским интервенцијама које се односе на његу, дијагностику и терапију. 6. Упознавање са инвазивним и неинвазивним сестринским процедурама 7. Сестринске клиничке вјештине (апликације лијекова, мјерење виталних параметара).	

Литература Основна: 1. Тијанић М., Ђурановић Д., Рудић Р., Миловић Ј., Здравствена нега и савремено сестринство. Пето измјењено и допуњено издање. Научна КМД Београд. 2010; 2. Рудић Р., Коцев Н., Мунћан Б., Процес здравствене неге, Београд 2008; 3. Датастатус. Сестринске процедуре. Београд, 2010;			
Број часова активне наставе: 90 (2+4)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 60	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе: Теоријска настава: предавање наставника, презентације, повезивањем теорије са примјерима из праксе, активно учествовање студената у виду дискусија, семинарских радова, и колоквијум. Наставник овим активностима прати и степен усвајања знања студената и прикупља повратне информације ради унапређивања образовног процеса. Практична настава садржајно прати и допуњује теоријску наставу. Реализује се у кабинету здравствене неге, натавним базама, односно у одговарајућим здравственим установама.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	
Практична настава	10	Усмени испит	40
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	5		

Студијски програм: Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: ИНФОРМАТИКА У ЗДРАВСТВУ			шифра предмета:Ф-04
Наставник: проф.др.ц. Жељко Стјепановић			
Статус предмета: обавезан			
ЕЦТС: 4			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан први семестар, а нема услова за полагање испита			
Циљ предмета Циљ је да упознавање студента са рачунарством и информационим системима. Кроз изучавање овог предмета студенти ће се оспособити да користе базе података у информационим системима, да познају основне захтјеве за израду пројеката и користе у сврху научно-истраживачког рада. Упознати студенте са здравственим информационим системима, те лакшим сагледавањем и претраживањем базе података.			
Исход предмета Стицање знања и вјештина биомедицинске информатике, информационог система и научно-истраживачког рада.			
Садржај предмета Теоријска настава: 1. Информациони систем, 2. Здравствени информациони систем. 3. Биомедицинска информатика. 4. Анализа система у здравственој заштити. 5. Научно-истраживачки рад. Практична настава: 1. Рад на информационом програму за статистичку обраду података. 2. Демонстрација рада информационог система. 3. Претраживање базе података, у сврху научно – истраживачког рада			
Литература Основна: 1. Станковић Р, Крсмановић Б. Пословна информатика. Факултет спољне трговине. Бијељина 2005. 2. Сивић С. – Здравствена информатика. Универзитет у Зеници. 2014. Допунска: 1. Вуковић Н, Вукмировић Д, Радојичић З: СПСС практикум. Факултет организационих наука универзитета у Београду, Београд, 1999.			
Број часова активне наставе: 45 (2+1)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 15	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	
Практична настава	10	Усмени испит	40
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	5		

Студијски програм: Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: МЕДИЦИНСКА ПСИХОЛОГИЈА	шифра предмета:Ф-05
Наставник: проф.др.сц Василије Гвозденовић, мр.сц. Синиша Ђуричић	
Статус предмета: обавезан	
ЕЦТС: 3	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан први семестар, а нема услова за полагање испита	
Циљ предмета: Стицање основних знања из психологије личности, полазећи од предмета и метода њеног изучавања, као и најпознатијих теорија личности, преко упознавања биолошких и социјалних основа развоја личности до упознавања сазнајних процеса и интелигенције, језика и комуникације, развојних фаза личности, мотивације, фрустрација, конфликта, емоција, као интегралних дијелова личности и завршним увидом у јединство личности, самосвјест и зрелост личности. Циљ предмета је да омогући студентима да стекну уводна сазнања о основама менталне хигијене, упознајући предмет њеног изучавања, појам менталног здравља, проблематику превенције менталног здравља, поремећаје менталног здравља и његов третман.	
Исход предмета Усвајање теоријских знања из психологије личности и психологије менталног здравља и практично примјењивање знања и вјештина, те разумјевање доживљавања и понашања, когнитивних процеса, емоционалних реакција, несвјесних механизма унутар личности као и основне вјештине пружања психолошке подршке пацијентима и сарадње са психологом.	
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Увод у психологију 2. Предмет и задаци психологије; методе психологије 3. Психолошки налаз 4. Психолошка служба у здравственим установама. 5. Когниција: свјест, пажња, опажање, учење, мишљење, интелигенција, праксија 6. Емоције: емоционална реаговања, адаптивно понашање, изражавање и неизражавање емоција; страх и анксиозност; емоције и здравље; емоционални поремећаји; психофизиолошка обољења 7. Мотивација: врсте мотива, воља, социјализација мотива, задовољење и осујећење мотива; толеранција на фрустрације; одбрамбени механизми; поремећаји мотива 8. Личност: Способности, темперамент, карактер, предрасуде и ставови, вредности, интегритет, идентитет, представа о себи 9. Јединство личности, самосвест, зрелост личности 10. Појам менталног здравља и превенција менталних болести 11. Теорија животних криза у целокупном животном циклусу човјека	

Студијски програм: Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ОСНОВЕ КОМУНИКАЦИЈЕ У ЗДРАВСТВУ	шифра предмета:Ф-06
Наставник: доц.др.сц. Витомир Слијепчевић	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 4	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан први семестар, а нема услова за полагање испита	
Циљ предмета Дефиниција комуникације, облици вербалне и невербалне комуникације, превентивна, дијагностичка и терапијска улога комуникације с пацијентом и његовом породицом, начела успјешне комуникације, улога саосјећања и емпатије у комуникацији с болесницима, начела индивидуалне и групне комуникације.	
Исход предмета Студент ће након слушања предмета бити у могућности набројати основна обиљежја вербалне и невербалне комуникације.Описати основна комуникацијска правила. Објаснити основне комуникацијске вјештине. Демонстрирати основне невербалне и паравербалне поруке. Препознати основне комуникацијске стилове, те наућити рјешавати конфликте у комуникацији.	
Садржај предмета Теоријска и практична настава: 1. Појам, врсте, циљеви, начела и аспекти комуникације 2. Значај препознавања емоција за добру комуникацију 2. Комуникација као професионална вјештина у здравственој дјелатности 3. Психолошко-социјални аспект комуникација 4. Успостављање комуникације здравствени радник-пацијент 5. Терапијска и информативна комуникација 6. Специфичности у комуникацији 7. Комуникација у здравственом тиму и другим областима 8. Комуникација у сукобу	
Литература Основна: 1.Кекуш, Д., Комуникације у професионалној пракси здравствених радника, Београд,2010. Допунска: 2.Kathleeen K. Reardon (1998.): Интерперсонална комуникација – Гдје се мисли сусрећу, Загреб, „Алинеја”Интернетска страница с помоћним наставним материјалом http://vtsbj.hr/komunikacijske-vjestine-predavanja-vjezbe/	
Број часова активне наставе: 60 (2+2)	Остали часови:

Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 30	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	
Присуство настави	5	Усмени испит	40
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

II СЕМЕСТАР

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: ФИЗИКА СА БИОФИЗИКОМ			шифра предмета:Ф-07
Наставник: проф.др.сц Југослав Стахов			
Статус предмета: обавезан			
ЕЦТС: 3			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан други семестар, а услова за полагање испита нема.			
Циљ предмета Упознавање са фундаменталним физикалним појмовима везаним за механику, физикалну и геометријску оптику и атомистику.			
Исход предмета: Студент ће стећи знање из области физике са биофизицом.			
Садржај предмета Теоријска и практична настава: 1. Физика и њена подјела 2. Кинематика 3. Динамика материјалне тачке 4. Топлота и температура 5. Кинетичка теорија гасова 6. Пренос топлоте 8. Осцилаторно кретање 7. Механика локомоторног система човјека 9. Таласасто кретање 10. Звучне појаве 11. Оптика 12. Електромагнетизам 14. Основе нуклеарне физике			
Литература Основна: 1. Биофизика; Тодоровић Наташа; Нови Сад, 2015. 2. Биофизичке основе технике и медицине; Шетрајчић Ј., и сарадници; Бања Лука, 2012. 3. Јакуповић Е, Мирјанић Д. Физика и биофизика. Бања Лука. 2008. Године. 4. Биофизика са примјенама у биологији и медицини; Бусулацић М, и сарадници; Сарајево, 2015.			
Број часова активне наставе: 45 (2+1)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 15	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			

Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	20	Писмени испит	40
Практична настава	20	Усмени испит	
Колоквијум-и	10		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ОСНОВЕ ПАТОФИЗИОЛОГИЈЕ	шифра предмета:Ф-08
Наставник: Проф.др.сц Душко Васић, Кенан Галијашевић, МА	
Статус предмета: обавезан	
ЕЦТС: 4	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан други семестар, а нема услова за полагање испита.	
Циљ предмета Патофизиолошким процесима доказати настанак болести из здравља од молекуларног до виших нивоа циљ је предмета патолошке физиологије. Механизмима настанка болести, онкогенезе, упале и дисенергије указати ће се на патолошке промјене организма условљење поремећајем његове функције.	
Исход предмета Студент ће схватити и научити разликовати патолошко-физиолошке процесе који започињу стање болеснога. Специјалном патофизиологијом студент ће моћи дефинисати стања и промјене здравља, те припремити се за клиничке предмете с основним знањима настанка болести.	
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Увод у патолошку физиологију. 2. Дефиниција здравља и болести. Хомеостаза. 3. Основе патогенетских механизма. 4. Етиологија и патогенеза. Насљеђе, околиш и патолошки процеси. 5. Поремећај метаболизма. Хипергликемије. Хипогликемије Поремећај метаболизма липида. Поремећај хомеостазе. 6. Поремећај ацидобазне равнотеже. 7. Ендокринопатије. Патофизиологија малигног раста. 8. Увод у специјалну патофизиологију. Поремећај састава крви и крвотворних органа. Поремећај рада срца. 9. Поремећај функције бубрега. 10. Поремећај функције плућа. 11. Поремећај пробавног и хепатобилијарног система. 12. Поремећај нервног система <i>Практична настава:</i> 1. Анализа тјелесних текућина – израчунавање осмотског притиска крви, анализа хидрације организма, хиперхидрација. Дехидрација – врсте – изотона, хипотона, хипертонa. 2. Лабораторијски тестови у ендокринологији – тест постпрандијалне гликемије, тест супресије дехаметасоном, лабораторијске анализе хормона у ендокринологији. 3. Електрокардиограм – анализа фреквенце срца, поремећаји ритма, блокови грана. 4. Електрокардиограм ХОЛТЕР, цјелодневно снимање ЕКГ-а. Функционално испитивање срца, ергометрија. Цјелодневно мјерење крвног тлака. 5. Спирометрија – Практичан рад, извођење спироемтрије, респираторни волумени, капацитети. Анализа спирограма.	

Литература Основна: 1. Гамулин С, Марушић М, Ковач З. Патофизиологија, Медицинска наклада, Загреб, 2005 2. Маличевић Ж. Основи патолошке физиологије. Паневропски Универзитет Апеирон. Бања Лука, 2009. 3. Основе клиничке патофизиологије; Стошић, Нови Сад, 2016 Допунска: 1. Живанчевић-Симоновић С. Општа патолошка физиологија, Медицински факултет у Крагујевцу, 2002 2. Ђорђевић-Денић Г и сар. Специјална патолошка физиологија, Завод за издавање уџбеника, Београд, 2003			
Број часова активне наставе: 45 (2+1)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 15	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	40
Практична настава	5	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ЊЕМАЧКИ ЈЕЗИК 1	шифра предмета:Ф-09
Наставник: Маја Митровић МА	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 4	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан други семестар.	
Циљ предмета: - оспособити студенте да стекну способност основног писменог и усменог комуницирања на њемачком језику у оквиру садржаја предвиђених за ниво знања језика А1; - оспособити студенте да усвоје основну лексику из подручја као што су представљање себе и породице, становање, временске прилике, куповина, здравље и здравствено стање, употреба саобраћајних средстава, успјешно кретање у граду, слободно вријеме, путовање, вођење разговора у ресторану и у продавници. - упознавање студената са основним обрасцима понашања у земљама њемачког говорног подручја, битних датума, писања порука и позивница.	
Исход предмета Успјешним завршетком одслушаног предмета и савладавањем градива, односно усвајањем модула знања и вјештина планираних наставним програмом за овај предмет, студент ће стећи основна знања из њемачког језика. - студенти су у стању да се представе, кажу нешто о својој породици, својим хобијима, свом стану или кући - да знају мјерне јединице, сат и бројеве до 1000 - да обаве куповину и воде разговоре у трговини или ресторану - да питају за неку локацију, користе градски превоз, купе карту, и траже релевантне информације - да коментаришу временске или неке друштвене прилике - да се пожале на болове и затраже помоћ - да се упознају са обичајима и празницима њемачког говорног подручја, те да су у стању да честитају исте	

Садржај предмета

Садржај колегија чине следећа тематска подручја:

1. Sich vorstellen: Name/Alter/Herkunft/Wohnort/Sprachen/Beruf/Hobby
2. Familie und Freunde: Familienmitglieder und Freunde vorstellen; Zahlen 0-20
3. Essen und Trinken: Obst/Gemüse/Lebensmittel/Getränke; Einkaufsgespräche führen; Zahlen 21-100; Preise/Gewichte/Maßeinheiten
4. Meine Wohnung: Wohnung/Haus/Zimmer/Möbel/Elektrogeräte/Farben; Zahlen 100-Million
5. Mein Tag: Uhrzeit/Alltagsaktivitäten/Wochentage; Tagesablauf
6. Freizeit: Wetter/Jahreszeiten; Freizeit/Hobby
7. Lernen: Fähigkeiten/Absichten/Ereignisse/Lernziele/Lerngewohnheiten
8. Beruf und Arbeit: Berufe benennen/Praktikumsbörse/Anzeigen
9. In einer fremden Stadt: Anweisungen geben/Informationsbroschüren/Hotelrezeption
10. Gesundheit: Körperteile/Schmerzen ausdrücken; Ratschläge geben; einen Brief schreiben; einen Termin vereinbaren
11. In der Stadt unterwegs: Nach dem Weg fragen; Verkehrsmittel benennen; Ortsangaben machen; Orte und Richtungen bestimmen; Fahrpläne; am Bahnhof
12. Der Kunde ist König: Zeitangaben; Serviceleistungen; höfliche Bitte ausdrücken
13. Neue Kleider: Einkaufen/Kleidungsstücke; im Kaufhaus
14. Feste: Datum; Einladungen schreiben; Glückwünsche ausdrücken

Литература:

Основна:

1. Niebisch D./Penning –Hiemstra S./Specht F./Bovermann M./Reinmann M.: *Schritte international 1, Kursbuch+Arbeitsbuch*, Hueber Verlag GmbH & KG, Ismaning 2006
2. Niebisch D./Penning –Hiemstra S./Specht F./Bovermann M./Reinmann M.: *Schritte international neu 1, Kursbuch+Arbeitsbuch*, Hueber Verlag GmbH & KG, Ismaning 2016
3. Niebisch D./Penning –Hiemstra S./Specht F./Bovermann M./Reinmann M.: *Schritte international 2, Kursbuch+Arbeitsbuch*, Hueber Verlag GmbH & KG, Ismaning 2006

Допунска:

Langenscheidts Großwörterbuch – Deutsch als Fremdsprache, Langenscheidt, Berlin

Број часова активне наставе: 45 (2+1)

Остали часови:

Теоријска настава: 30

Практична настава (вјежбе): 15

Други облици наставе: 0

Методе извођења наставе

Предавања, вјежбе, консултације и други облици наставе.

Оцјена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	Писмени испит	40
практична настава	15	Усмени испит	
колоквијум-и	40		
семинарски радови			

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: МЕДИЦИНСКА БИОХЕМИЈА	шифра предмета:Ф-10
Наставник: доц.др.сц Саша Вукмировић, Мр.сц Драгана Малчић – Занић	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 4	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан други семестар, а нема услова за полагање испита.	
Циљ предмета: Циљ наставе биохемије јест познавању грађе и функције станице, станичних структура, молекуларне организације и функцији станичних органела, и упознавање основних метаболичких процеса и њихове регулације у организму здравог човјека. Такав наставни програм чини биохемијски темељ физиологије, а осим тога знања стечена кроз тај програм нужна су за разумијевање великог броја болести којима су узрок патобиохемијски процеси.	
Исход предмета Разумијевање темељних начела и темељних принципа биохемије и молекуларне биологије које је могуће примјенити у медицини. Способност сигурног и ефикасног рада у лабораторију. Знање о расположивим могућностима и како их користити, укључујући способност сарадње с другим лабораторијама. Способност интегрирајућег начина размишљања и проматрања проблема с различитих аспеката. Способност планирања и извођења експеримента као и могућност просудбе валидности добијених резултата.	
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Увод, подјела биохемије, биохемија ћелије. 2. Елементарни састав организма, улога воде у организму, промет минералних соли у организму. 3. Врсте и типови раствора. 4. Угљени хидрати, масти, бјеланчевине. 5. Протеини, витамини, метаболизам масти, бјеланчевина, угљенихидрата. 6. Хормони.	

Практична настава:

7. Рад и организација биохемијске лабораторије, јединице СИ система.
8. Узорковање и чување биолошког материјала.
9. Дифузија, дијализа, осмоза, прави и колоидни рствори.
10. Методе у биохемијској аналитици. Бојене реакције на моносахариде, на масти.
11. Таложене реакције на протеине.
12. Бојене реакције на протеине.
13. Ензими.
14. Спектофотометрија.
15. Одређивање концентрације глукозе у серуму.
16. Одређивање концентрације креатинина и урее у серуму.
17. Одређивање концентрације хемоглобина.
18. Физичко хемијске особине урина.

Литература

Основна:

1. Ђебовић Т. Биохемија за студенте здравствене неге. Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет. Нови Сад, 2015.

Број часова активне наставе: 60 (2+2)

Остали часови:

Теоријска настава: 30

**Практична настава
(вјежбе): 30**

**Други облици
наставе: 0**

Методе извођења наставе

Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.

Оцјена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	
Практична настава	10	Усмени испит	40
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ХИГИЈЕНА И ЗДРАВСТВЕНА ЕКОЛОГИЈА	шифра предмета:Ф-11
Наставник: проф.др.сц Нађа Васиљевић, мр.сц. Милена Тодоровић	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 3	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан други семестар, а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета Основни циљ је усвојити знања из хигијене исхране која су битна за сва животна раздобља човјека према савременим критеријумима, како би студент у својој пракси могао самостално процијењивати дијетотерапијске рецептуре, посебно у болесним стањима.	
Исход предмета Након одслушаног предмета студент ће моћи у свом свакодневном раду (болница, дом здравља, дом пензионера, рехабилитациони центри) на правилан и стручан начин направити модус дијете и исхране код различитих болести и појединих узраста и угрожених група (дјеца, старе особе, труднице и дојиље). Као здравствени професионалци моћи ће на исправан начин дјеловати превентивно у циљу сачувања болести који се заснива на правилној исхрани и начину живота, схваћајући предмет битним за одржавање цјелокупног здравља тумачећи исхрану као примарну потребу и здравље, а не навику и болест.	
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Упознавање с начином правилне исхране; 2. превентивни и клинички приступ правилној исхрани; 3. упознавање метода за оцјену стања ухрањености; 4. мјере за оцјену и унапређење исхране. 5. Значај правилне прехране у лијечењу и превенцији болести и схватити дијететику и дијетотерапију као саставни и комплеметарни дио лијечења и свакодневне праксе. 6. Здравствена екологија 7. Узорковање хране, воде, земљишта 8. Бука, вибрација и заштита од буке и вибрације <i>Практична настава</i> 1. Студенти ће на вјежбама активно учествовати у изради дијетотерапијских мјера код појединих заданих болести или група становништва.	
Литература Основна: 1. Васиљевић Н. Практикум из хигијене и медицинске екологије. Београд, 2012. 2. Здравље у околишу; Дурмишевић; Зеница, 2008. Допунска: 1. Новаковић Б, Грујић.Хигијена и здравствено васпитање.Медицински факултет Нови Сад, 2005.	
Број часова активне наставе: 45 (2+1)	Остали

Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 15	Други облици наставе: 0	часови:
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе (демонстрација у увјежбавање вјештина), консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	
Практична настава	5	Усмени испит	40
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА ОСОБА СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА	шифра предмета:Ф-12
Наставник: др.сц Радојка Бјелић, мр.сц Даниела Телебак	
Статус предмета: изборни	
ЕЦТС: 2	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан други семестар, а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета је да се студенти упознају са основним знањима која се односе на промоцију здравља и здравствену његу особа са посебним потребама и њиховим породицама у суочавању са различитим оштећењима здравља, инвалидности или хендикепираности. Значај развоја позитивних вриједности, учествовања и социјалне интеграције ових особа у сва подручја живота и рада. Специфичност комуникације са овим особама.	
Исход предмета Оспособљавање студената да схвате значај планирања и организовања здравствене његе особа са посебним потребама, као и препознавање специфичних проблема и стања код ових особа. Развијање вјештина за тренинг самозбрињавања особа са посебним потребама.	
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Дефинисање појмова и приступи у дефинисању посебних потреба 2. Узроци и превенција инвалидитета. Међународна класификација инвалидитета. 3. Однос према особама са посебним потребама у Републици Српској. Квалитет живота особа са посебним потребама. 4. Врсте помоћи особама са посебним потребама. Теорије мотивације особа са посебним потребама. 5. Здравствена њега особа са тјелесном инвалидношћу. Здравствена њега особа са интелектуалним оштећењима. Здравствена њега особа са аутизмом. 6. Здравствена њега особа са оштећењем слуха, вида и говора. Помагала за особе са посебним потребама. <i>Практична настава:</i> Рад у групи на основу теоретских предавања: помоћ при облачењу, храњењу, кретању и при одржавању личне хигијене.	

Литература Основна: 1. Основе рехабилитације особа са тешкоћама у развоју; Јевтић, Фоча, 2008. Допунска: 1. Коцијан-Херцигоња Д: Ментална ретардација. Јастребарско:Наклада Слап,2000. 2. Ремсцхмидт Х.Аутизам. Јастребарско.Наклада Слап,2009 3.Шегота И:Глухи и знаковно медицинско називље:како комуницирати са глухим пацијентом.Загреб. Медицинска наклада.2010.			
Број часова активне наставе: 30 (1+1)			Остали часови:
Теоријска настава: 15	Практична настава (вјежбе): 15	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	40
Практична настава	5	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм: Физиотерапија и радна терапија		
Назив предмета: ЗДРАВСТВЕНА ПЕДАГОГИЈА		шифра предмета:Ф-13
Наставник: доц.др.сц Александар Јанковић		
Статус предмета: изборни		
ЕЦТС: 2		
Услов: Услов за слушање предмета је уписан други семестар, а услова за полагање испита нема.		
Циљ предмета Продубити знања из области одгојно-образовног рада са болесном дјецом, повезивати педагогију и медицину као засебне, а блиске знаности, освијестити нове токове учешћа педагога/наставника у раду болнице и лијечника/медицинског стручњака у раду школе, освијестити потребу за континуираним образовањем из области здравствене педагогије Оспособити студенте за уочавање проблема дјеце с посебним потребама, њиховог оптимално рјешавање, те за развијање позитивних ставова спрема ове популације		
Исход предмета Основна педагошке смјернице у одгојном раду с дјецом с посебним потребама, начин комуникације с хронично болесном дјецом, препознавање дјеце с посебним потребама, основне методе и технике у педагошком истраживању.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Увод у педагогију 2. Педагошка теорија и праксаРазвој педагогије 3. Циљеви и задаци одгоја, Подручија одгоја, Одгој – индикатор квалитета живота 4. Здравље и болест, као медицински, педагошки и дидактички проблеми 5. Однос школа – болница, педагогија – медицина, Дјеца са потешкоћама у развоју и дјеца са посебним потребама. Третман дјеце са потешкоћама у развоју 6. Комуникација у одгоју <i>Практична настава:</i> Наведена поглавља у оквиру теоретске насатве студенти самостално изводе, уз презентацију семинарских радова и интерактивне вјежбе.		
Литература Основна: 1. Ћатић,Р., Стевановић,М., Педагогија, Педагошки факултет Универзитет у Зеници,2003. 2. Гудјонс, Х., Педагогија – темељна знања, Едуса, Загреб, 1994. Допунска: 1. Х.Давис, Помозимо болесној дјечи, Слап, Јастребарско, 1998.		
Број часова активне наставе: 30 (1+1)		Остали часови:
Теоријска настава: 15	Практична настава (вјежбе): 15	
Други облици наставе: 0		

Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	40
Практична настава	5	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив: СТРУЧНА ПРАКСА 1			шифра: Ф-14
Одговорни наставник: др.сц Предраг Лазих, Кенан Галијашевић, МА			
Статус: обавезан			
ЕЦТС: 9			
Услов: Услов за праксу је уписан други семестар, а услов за полагање испита је обављање стручне праксе у наставним базама и вођење дневника рада.			
Циљ стручне праксе осбособљавање студента за самосталан рад у струци унапређење способности студента за успешну примену стручних и научних сазнања и метода у практичним ситуацијама уз допринос интензивнијем повезивању теорије и праксе стицање информација и искуства која ће помоћи у даљем професионалном усмјерењу размјена знања и искуства између студента истих образовних профила			
Исход стручне праксе - студент самостално обавља рад у струци користећи усвојена знања и вјештине - знања и способности које је студент добио проучавањем теорије, већином у одвојеним гранама сестринства, примењује у пракси - упознавање послодаваца са будућим потенцијалним сарадницима као повратно дејство контакта са професионалном праксом, добија се подстицај за овладавање струком и мотивисаност да се након завршетка студија обављају слични послови у пракси.			
Садржај стручне праксе Наставне базе у којима се одвија стручна пракса су: установе примарне здравствене заштите, стационарне установе и установе социјалне заштите. У току другог семестра студенти приступају стручној пракси, на нивоу примарне здравствене заштите и секундарне здравствене заштите. Студенти први контакт са болесницима оставрају у службама Дома здравља, гдје на примјеру уче о организацији рада примарне здравствене заштите, улози високоедуковане медицинске сестре на нивоу примарној здравственој заштити, те систему функционисања примарне здравствене заштите. Недјељу данад студент проводи у биохемијском лабораторију. На нивоу секундарне здравствене заштите, студенти се упознају са принципима рада и дјеловања болнице као секундарне здравствене установе. Упознају се са радом службе за интерне и хируршке боелсти, те улазе у сам процес рада. Студенти по 100 часова проводе на интерном и хируршком одјељењу. У наведеним наставним базама студент ће кроз стручну праксу да евалуира стечена знања и на основу критичког размишљања и етичких одлука да донесе исправан суд о својој професији и себи лично, а све кроз пружање здравствене његе и сестринских процедура у које се максимално укључује.			
Број часова активне наставе			Стручна пракса: 240 сати
Теоријска настава: 0	Практична настава (вјежбе):0	Други облици наставе: 0	

Методe извођења наставe

Стручна пракса се реализује по програму (садржају) стручне праксе у одговарајућој здравственој установи и то директним ангажовањем студента, уз одговарајући стручни надзор. У току обављања праксе студент води дневник у који уписује дневне активности као и детаљан опис послова на којима је био ангажован.

Описна оцјена знања

По завршетку стручне праксе, студент предаје наставнику задуженом за реализацију стручне праксе дневник са описом активности које је обављао током трајања стручне праксе. Описна оцјена знања је незадовољава, задовољава, добра, врло добра и одлична. Изводи се из дневника а на основу следећих вјештина:

редовност, креативност и самосталност у вођењу разговора, интервјуа и здравствено васпитног рада, способност самосталног планирања, организације и припреме болничког материјала и услова за извођење дијагностичких, терапијских и рехабилитационих процедура и праћење истих,

редовност, самосталност у препознавању знакова и симптома основне болести и адекватно пружање помоћи.

редовност, самосталност у континуитраном мониторингу, о редовност, самосталност и креативност рада у оквиру важећих стандарда здравствене његе,

редовност, самосталност и креативност у правилном вођењу документације

Наставник својим потписом у индексу верификује да је студент успјешно обавио стручну праксу што омогућује студенту да упише наредну годину студија.

II ГОДИНА
III СЕМЕСТАР

Студијски програм: Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ОСНОВЕ ПАТОЛОГИЈЕ	шифра предмета:Ф-15
Наставник: проф.др.сц. Амир Дењалић	
Статус предмета: обавезан	
ЕЦТС: 2	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан трећи семестар, а нема услова за полагање испита.	
Циљ предмета је да упозна студенте са карактеристикама морфолошких и функционалних поремећаја на органима, а који су битни за дијагностиковање појединих болести. Патологија, као претклинички наставни предмет који у медицинској настави чини спону између базичних предмета, као што су анатомија и физиологија и клиничких предмета, као што су интерна медицина и хирургија. Патологија проучава промјене које су настале у тијелу као посљедица болести али и као посљедице лијечења. Омогућити студенту да усвоји спознаје о патолошким основама болести и поремећеним функцијама организма у обиму који је неопходан за даљње праћење студија. Неопходно је студенту омогућити усвајање знања потребних за разумијевање патофизиолошких збивања у организму што чини основу процјене болесникова стања, уочавања утјецаја болести на задовољавање основних људских потреба, те разумијевања одређених поступака у здравственој њези и процесу дијагностицирања и лијечења.	
Исход предмета Студент ће бити у стању да обави: Припрему болесника и болесничког материјала за функциону дијагностику.	

Садржај предмета

Теоријска настава:

1. Патолошке и патохистолошке основи патолошких стања и патофизиолошки механизми болести и патолошких процеса. Методе функционе дијагностике и мерења терапијског одговора: клиничко-хемијске, елетрофизиолошке, ултрасонографске, цитолошке, хематолошке и друге.
2. Ћелија - градња ћелије, способност прилагођења ћелије, оштећења и смрт ћелије, регресивни процеси; поремећаји метаболизма пигмента; некрозе - гангрене, декубитус, ненекрозе; упале - дефинисање упале, подјела, фазе, цијељење,
3. акутна и хронична упала, специфичне упале (карактеристике микробиолошких упала; тјелесне текућине и хемодинамика - расподјела тјелесних текућина, едем, хиперемија, крварење, тромбоза и тромби, емболија, инфаркти, шок; неоплазме; болести кардиоваскуларног, респираторног, пробавног, генитоуринарног и локомоторног.
4. Етиопатогенетски фактори и морфолошке и патофизиолошке промјене ћелије, оштећења и смрти станице, упале и репарације, неоплазми, генетских поремећаја, болести имуности,
5. поремећаја тјелесних текућина и хемодинамике.
6. Патофизиолошка основа боли, поремећаја свијести, поремећаја раста и развоја.
7. Основе патофизиологије појединих функционалних цјелина (коштано-зглобни, крв и крвотворни органи, живчани, респираторни, кардиоваскуларни, дигестивни, урогенитални).

Литература

Основна:

1. Будаков П, Ери Ж. Патологија. Универзитет у Новом Саду, 2014.
2. Татић Вујадин, Основи патологије, Бања Лука, Апеирон, 2008.

Број часова активне наставе: 30 (2+0)

Остали часови:

Теоријска настава: 30

**Практична настава
(вјежбе): 0**

**Други облици
наставе: 0**

Методе извођења наставе

Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.

Оцјена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	10	Писмени испит	40
Практична настава		Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм: Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ЗДРАВСТВЕНА ЊЕГА У ПРИМАРНОЈ ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ И ПОРОДИЦИ	шифра предмета:Ф-16
Наставник: др.сц Радојка Бјелић, мр.сц Сања Тешановић	
Статус предмета: обавезан	
ЕЦТС: 6	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан трећи семестар, а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета Циљ предмета је да се студенти упознају са специфичностима здравствене његе у примарној здравственој заштити.. Оспособљавање студента за пружање што квалитетније и брже његе на лицу мјеста и у породици као и за планирање рада у складу са приоритетима струке.	
Исход предмета Студент ће стећи знање и вјештине о њези у примарној здравственој заштити	
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Дјелокруг рада медицинске сестре/техничара у примарној здравственој заштити 2. Организација здравствене заштите у заједници 3. Процес здравствене његе и концепт сестринских дијагноза у ПЗЗ 4. Сестринска докуменатција 5. Промоција здравља 6. Превенција кроз живот 7. Вјештине комуникације сестринства у примарној здравственој заштити 8. Квалитет и стандарди у здравственој њези унутар примарне здравствене заштите <i>Практична настава</i> 1. Упознавање са условима и дјелокругом рада медицинских сестара у ПЗЗ 2. Организовање послова на нивоу ПЗЗ 3. Планирање процеса здравствене његе и евалуација на нивоу ПЗЗ 4. Вођење сестринске докуменатције 5. Важност промоције здравља и превенције боелсти, скрининг	

Литература**Основна:**

1. Зилцић М, Гавран Л и сарадници. Здравствена нега у заједници. Зеница, 2014.
2. Вујановић З и сарадници. Нега у породичној медицини и примарној здравственој заштити. Паневропски Универзитет Апеирон. Бања Лука, 2011.
3. Бојковић Н. Здравствена нега у примарној здравственој заштити .Београд. Кодеф, 2002.

Допунска:

1. Тијанић М, Ђурановић Д, Рудић Р, Миљовић ЛЈ. Здравствена нега и савремено сестринство. Београд: Научна књига, 2002.

Број часова активне наставе: 60 (2+2)**Остали часови:****Теоријска настава: 30****Практична настава (вјежбе): 30****Други облици наставе: 0****Методе извођења наставе**

Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40
Практична настава	10	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм: Физиотерапија и радна терапија		
Назив предмета: ОСНОВЕ ФИЗИКАЛНЕ МЕДИЦИНЕ		шифра предмета:Ф-17
Наставник:др.сц Сеад Ћебић, Александра Хациавдић, МА		
Статус предмета: обавезан		
ЕЦТС: 7		
Услов: Услов за слушање предмета је уписан трећи семестар, а услова за полагање испита нема.		
Циљ предмета Упознавање са задацима и основама рехабилитације као и мјеста физикалне медицине у том процесу		
Исход предмета Студент ће усвојити основна зња из области физикалне медицине и рехабилитације, те бити способан та знања примјенити у процесима физикалне медицине и рехабилитације. Овладати ће осовним појмовима, радњама и процесима у области физиотерапије.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Подјела и области у физкалној медицини и рехабилитацији. 2. Хелиотерапије, хидротерапија, механотерапија, физикални подражаји, ласеротерапија, мегнетотерапија и термотерапија. 3. Електротерапија. 4. Електрофореза, хидрогалванизација. 5. ТЕНС, фототерапија, ултразвук, сонофореза, струје. <i>Практична настава:</i> 1. Примјена и дозирање хелиотерапије, 2. примјена и дозирање термотерапије. 3. Примејна и дозирање криотерапије. 4. Примјена и дозирање дијадинамске струје. 5. Примејна и дозирање ултразвука и фототерапије. 6. Примјена и дозирање интерферентне струје и ТЕНС-а. 7. Примјена и дозирање ласера и магнетотерапије. 8. Извођење електродијагностике.		
Литература Основна: 1. Ђуровић А. Фијатрија. Универзитет Одбране. Медицински факултет ВМА. Београд, 2014. 2. Капетановић Х,Пецар Џ. Водић у рехабилитацију. Сарајево, 2005.		
Број часова активне наставе: 75 (2+3)		Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 45	
Други облици наставе:		
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40
Практична настава	20		
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови			

Студијски програм: Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: ОСНОВЕ КИНЕЗИОЛОГИЈЕ СА БИОМЕХАНИКОМ			шифра предмета:Ф-18
Наставник: проф.др.сц. Недима Капићић Башић, Александра Хациавдић, МА			
Статус предмета: обавезан			
ЕЦТС: 7			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан трећи семестар, а услова за полагање испита нема.			
Циљ предмета Упознавање студената са основима кинезиологије и биомеханике			
Исход предмета Студент ће овладати знањима из кинезологије као и основама биомеханике и њиховим значајме за људски организам. Студент ће овладати знањима кинези ерпаије и бити спосо ан примјењивати иста у свакодневном раду са свим врстама и типовима пацијената. Студент ће овладати знањима о основним покретима људског тијела.			
Садржај предмета Теоријска настава: 1. Увод, дефиниција и појам кинезиологије. 2. Кинезиологија кичменог стуба и зглобова екстремитета. 3. Усправан став, положај тјела у простору. 4. Дјеловање биомеханичког фактора на људски организам. 5. Основни почетни положај тјела у простору. 6. Ход, анализа хода. 7. Основна правила биомеханике. 8. Покрети зглоба: врста покрета, осовине, равни. 9. Подјела зглобова прама облику. Практична настава: 1. Анализа и мјерења кретњи у зглобовима. 2. Дејство мишића на кретање зглоба. 3. Ход, анализа хода 4. Правила биомеханике			
Литература Основна: 1. Основи биомеханике у кинезиологији; Бајрић Осмо; Бања Лука, 2014.			
Број часова активне наставе: 60 (2+2)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 30	Други облици наставе:	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40
Практична настава	20	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови			

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ЊЕМАЧКИ ЈЕЗИК 2	шифра предмета:Ф-19
Наставник: Маја Митровић МА	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 4	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан трећи семестар.	
Циљ предмета: - оспособити студенте да стекну способност основног писменог и усменог комуницирања на њемачком језику у оквиру садржаја предвиђених за ниво знања језика А2; - оспособити студенте да усвоје основну лексику из подручја здравствене његе као што су занимања медицинских радника, послови медицинских радника, описа свакодневице у здравственим установама, просторија и предмета у здравственим установама, извјештај о стању пацијента и медицинским помагалима. - упознавање студената са основним обрасцима медицинске документације, лексике из сфере прехране пацијената, основним појмовима фармакологије и обољења органа за излучивање, дијабетеса, повишеног притиска, температуре и уринарне инконтиненције.	
Исход предмета Успјешним завршетком одслушаног предмета и савладавањем градива, односно, усвајањем модула знања и вјештина планираних наставним програмом за овај предмет студент ће моћи да комуницира са пацијентима и колегама на сљедећем нивоу: - да говори о свом образовању/занимању, да напише своју биографију, да пита пацијента за стање, као и да истом саопшти резултате претрага - да влада терминологијом из домена болничког смјештаја, медицинских помагала и медицинског материјала - да да усмени и писмени извјештај о стању пацијента, да се упозна са правилником рада медицинских радника - да познаје основне појмове везане за прехрану пацијената, као и - да информише пацијенте о дневном распореду активности (у дневној њези или старачком дому) - да влада појмовима у вези са обољењима органа за излучивање, дијабетеса, повишеног притиска, температуре и уринарне инконтиненције - да објасни пацијенту узроке и посљедице његовог здравственог стања, као и да пружи емотивну подршку пацијенту	

Садржај предмета

Садржај колегија чине следећа тематска подручја:

Modul 1: Im Krankenhaus

1. Pflegeberufe – von seinem Beruf/seiner Ausbildung erzählen; Pflegetätigkeiten beschreiben; Steckbriefe schreiben
2. Auf Station – Räume auf Station beschreiben; einen Auszug aus einem Mitarbeiterhandbuch lesen; von der eigenen Station und dem Stationsalltag erzählen
3. Gesundheitliche Probleme - Patienten und ihre gesundheitlichen Probleme beschreiben; einen Sachtext über Appendizitis lesen; ein Gespräch über den Pflegebedarf eines Patienten hören; von einem Patienten erzählen

Modul 2: Ältere Menschen

4. Hilfsmittel – Über Hilfsmittel sprechen; ein Interview über Alterskrankheiten und Hilfsmittel lesen; pflegebedürftigen Hilfe anbieten; mit Angehörigen sprechen
5. Ausscheidungsorgane – Einen Sachtext zur Physiologie bei der Urinausscheidung lesen; eine Anleitung zur Inkontinenzprophylaxe verstehen und schreiben
6. Beschäftigungen – Über Beschäftigungsangebote informieren; einen Werbeflyer einer Tagespflege lesen; einen Flyer über die eigene Einrichtung schreiben

Modul 3: Messgeräte und Maßeinheiten

7. Pflegeprobleme, -ressourcen – Einen Auszug aus einer Pflegeplanung lesen; ein pflegerisches Gespräch verstehen und Informationen in einer Pflegeplanung ergänzen; Probleme, Ressourcen, Pflegeziele und -maßnahmen notieren
8. Vitalwerte kontrollieren – Ein Gespräch bei der Vitalwertkontrolle verstehen; einen Ratgeber über Hyper- und Hypotonie lesen; Gespräche bei der Vitalwertkontrolle spielen
9. Fieber und Begleitsymptome – Körpertemperaturen und Fieberverläufe beschreiben; einen Fachtext über Begleitsymptome und Pflegemaßnahmen bei Fieber lesen; von einer fieberhaften Erkrankung erzählen

Modul 4: Bei Patienten

10. Kostformen – Texte über verschiedene Kostformen lesen; Kostformen für verschiedene Erkrankungen notieren; mit Patienten über ihre Ess- und Trinkgewohnheiten sprechen
11. Betten machen – Ein Interview zu Besonderheiten von Klinikbetten lesen, bettlägerige Patienten beim Bettenmachen anleiten; Gespräche beim Bettenmachen spielen
12. Schmerzen – Pflegemittel und -maßnahmen zur Linderung von Schmerzen beschreiben; einen Schmerz-Fragebogen lesen; von eigenen Schmerzen erzählen; Orte und Richtungen bestimmen; Fahrpläne; am Bahnhof
12. Der Kunde ist König: Zeitangaben; Serviceleistungen; höfliche Bitte ausdrücken
13. Neue Kleider: Einkaufen/Kleidungsstücke; im Kaufhaus
14. Feste: Datum; Einladungen schreiben; Glückwünsche ausdrücken

Литература:

Основна:

1. Hagner, V.; Hueber Verlag GmbH; München, 2015; *Menschen im Beruf – Pflege A2 Kursbuch+Arbeitsbuch*
2. Hagner, V.; Hueber Verlag GmbH; München, 2016; *Menschen im Beruf – Pflege B1 Kursbuch+Arbeitsbuch*
3. Evans, S./ Pude, A./Specht, F.; Hueber Verlag GmbH; München, 2012; *Menschen Kursbuch+Arbeitsbuch*

Допунска:

1. Schrimpf, U./Becherer, S./Ott, A.; Springer Verlag GmbH, Heidelberg 2010; *Deutsch für Pflegekräfte*
2. Peikert, I.; Urban&Fischer Verlag GmbH; München, 2012; *Deutsch für Pflegeberufe*
3. Langenscheidts Großwörterbuch – Deutsch als Fremdsprache, Langenscheidt, Berlin

Број часова активне наставе: 45 (2+1)

Остали часови:

Теоријска настава: 30

Практична настава (вјежбе): 15

Други облици наставе: 0

Методе извођења наставе

Предавања, вјежбе, консултације и други облици наставе.

Оцјена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	Писмени испит	40
практична настава	15	Усмени испит	
колоквијум-и	40		
семинарски радови			

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: МЕДИЦИНСКА МАСАЖА	шифра предмета:Ф- 20
Наставник: др.сц Сеад Тебић, Александра Марковић	
Статус предмета: обавезан	
ЕЦТС: 4	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан трећи семестар, а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета: оспособити студенте за ручне технике медицинске масаже, као и адекватну примјену код одређених болести.	
Исход предмета студент након ослушаног предмета и вјежби треба да овлада техникама медицинске масаже.	
Садржај предмета: <i>Теоријска и практична настава:</i> 1. Основе технике масирања, 2. услови за провођење масаже, 3. подјела према дјеловању и избору хватова, 4. индикацијско подручје, 5. дјеловање ручне лимфне дренаже, и 6. индикације и контраиндикације. 7. Техника извођења ручне лимфне дренаже, одговарајућих дјелова тјела. 8. Дјеловање класичне ручне масаже. 9. Техника извођења везивно ткивне масаже. 10. Увјежбавање проналажења акупресурних тачака на меридијанима и третирање различитих обољења. <i>Практична настава:</i> 1. Увод у масажу и технике масирања 2. Услови за извођење масаже 3. Подјела према дјеловању 4. Ручна лимфна дренажа 5. Индикације и контраиндикације за масажу 6. Везивно ткивна масажа	
Литература Основна: 1. Буловић Драган. Мануелан масажа. Београд, 2005. 2. Вуловић Драган. Медицинска масажа. Београд, 2002.	
Број часова активне наставе: 75 (2+3)	Остали часови:

Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе):45	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40
Практична настава	20	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови			

IV СЕМЕСТАР

Студијски програм: Физиотерапија и радна терапија терапија	
Назив предмета: ОСНОВЕ КИНЕЗИТЕРАПИЈЕ	шифра предмета:Ф-21
Наставник: проф.др.сц. Недима Капиџић Башић, Александра Марковић, асистент	
Статус предмета: обавезан	
ЕЦТС: 4	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан четврти семестар, а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета Упознавање студената са основима кинезитерапије.	
Исход предмета Студент ће усвојити и овладати знањима кинезитерапије која се спроводи у јединицама за кинезитерапију као и сама кинезитерапија уз болеснички кревет, да проводи и осмишљава програм ове терапије у рехабилитацији неуролошких пацијената, трауматизираних пацијената (преоперативни и постоперативни третман), код ортопедских пацијената (нпр., поступци за примјену ортопедских помагала, вјежбе ходања, вјежбе код сколиоза, кифоза итд...), да ову врсту терапије спроводи у рехабилитацији реуматских пацијената, интернистичких пацијената, примјењује кинезитерапијске поступке код ампутација, правилно позиционирања и бандажирања те вјежби у препротетској и постпротетској фази, примјена кинезитерапије у геријатрији.	
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Увод у кинезитерапију, документација у кинезитерапији. 2. Основе клиничког прегледа, физиолошке основе кинезитерапије. 3. Анатомске основе кинезитерапије. 4. Принципи и циљеви кинезитерапије. 5. Вјежбе и методе у кинезитерапији. 6. Ефекти кинезитерапије. 7. Дозирање у кинезитерапији. 8. Тренинг и врсте тренинга, релаксација. 9. Индикација и контраиндикација за кинезитерапију. 10. Организационе форме рада за кинезитерапију. <i>Практична настава:</i> 1. увод у кинезитерапију, упознавање студента са документацијом у кинезитерапију 2. упознавање студента са обрадом пацијената у кинезитерапији 3. провођење терапије код неуролошких болесника 4. провођење терапије код трауматолошких пацијената 5. провођење терапије код пацијената на ортопедији 6. провођење теарапије код реуматолошких пацијената 7. провођење терапије код интернистичких пацијената 8. провођење терапије код геријатријских пацијената	

Литература Основна: 1. Вуловић Д. Основи кинезитерапије. Београд,2008			
Број часова активне наставе: 60 (2+2)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 30	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40
Практична настава	20	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови			

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија		
Назив предмета: ФИЗИОТЕРАПИЈА У КАРДИОЛОГИЈИ И ПУЛМОЛОГИЈИ		шифра предмета:Ф-22
Наставник:др.сц. Сеад Ћебић, Александра Хациавдић, МА		
Статус предмета: обавезан		
ЕЦТС: 7		
Услов: Услов за слушање предмета је уписан четврти семестар, а услова за полагање испита нема.		
Циљ предмета: Током овог предмета студент треба савладати основне елементе рехабилитационог поступка у циљу лијечења пацијената обољелих од кардиоваскуларних и плућних обољења.		
Исход предмета Студент након одслушаног предмета усваја основна знања из кардиологије и пулмологије како би био спреман да спроводи рехабилитациони програм у циљу функционалног оспособљавања пацијената обољелих од кардиоваскуларних и пулмоналних болести.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Увод у Физиотерапију у кардиологији и пулмологији, 2. Специфичности физиотерапијске процјене код особа с поремећајима и болестима кардиоваскуларног и респираторног система. 3. Специфичности физиотерапијског прегледа и третмана код особа с акутним кардијалним стањима, код особа с посљедицама исхемијске болести срца и хроничним болестима кардиоваскуларног система. 4. Специфичности физиотерапијског прегледа и третмана у јединици интензивне његе и након кардиохирушког захвата: уградње електростимулатора срца, срчане премоснице и након трансплантације срца. 5. Специфичности физиотерапијског прегледа и третмана код особа с опструктивним болестима плућа: ХОБП, астма, екскулативни плеуритис, цистична фиброза; и код особа с рестриктивним болестима плућа: фиброзе и ателектазе. 6. Специфичности физиотерапијског прегледа и третмана код особа с дисфункцијом респираторног система као посљедице неуромишићних болести. <i>Практична настава:</i> 1. Увод и упознавање студента са физиотерапијом код пулмолошких и кардиолошких пацијената 2. Принципи и поступци примјене респираторне терапије укључујући технике дисања, механизам искашљавања, мобилизација и транспорт секрета, дренажни положаји, методе релаксације, мобилизација торакса, респираторни тренинг и инхалације.		
Литература Основна: 1. Физикална и радна терапија кардиопулмоналних болесника; Стојичић; Бања Лука, 2010.		
Број часова активне наставе: 75 (2+3)		Остали часови:

Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе):45	Други облици наставе:	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Усмени испит	40
Практична настава	10		
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: ФИЗИОТЕРАПИЈА У ПЕДИЈАТРИЈИ			шифра предмета: 47
Наставник: Проф.др.сц Недима Капиџић Башић, Алксандра Марковић, асистент			
Статус предмета: обавезан			
ЕЦТС: 4			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан четврти семестар, а услова за полагање испита нема.			
Циљ предмета: Током овог предмета студент треба савладати основне елементе рехабилитационог поступка у циљу лијечења педијатријских пацијената.			
Исход предмета Студент након одслушаног предмета усваја основна знања из области педијатрије те рехабилитационе и физиотерапијске третмана код дјеце.			
Садржај предмета: Теоријска и практична настава: 1. Физиотерапија у педијатрији. 2. Специфичности физиотерапијске процјене код дјеце и улога физиотерапеута 3. Специфичности физиотерапијског прегледа и третмана код дјеце с акутним кардијалним стањима и обољењима респираторног система, и улога физиотерапеута 4. Специфичности физиотерапијског прегледа и третмана у јединици интензивне његе и након кардиохируршког захвата, те улога физиотерапеута, 5. Специфичности физиотерапијског прегледа и третмана код дјеце с неуролошким сметањама 6. Специфичности физиотерапијског прегледа и третмана код особа с дисфункцијом респираторног система као посљедице неуромишићних болести.			
Литература Основна: 1. Стеван Јовић. Неурорехабилитација. Београд, 2004.			
Број часова активне наставе: 60 (2+2)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе):30	Други облици наставе: 0	
Методe извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	10	Усмени испит	40
Практична настава			
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: СПОРТСКА МЕДИЦИНА			Шифра предмета:Ф-24
Наставник: проф.др.сц Веселин Бунчић			
Статус предмета: обавезни			
ЕЦТС: 3			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан четврти семестар, а нема услова за полагање испита.			
Циљ предмета је упознати студенте са повезаношћу физичке активности и здравља.			
Исход предмета Укључивање у израду акционих планова за здравствено усмјерену физичку активност на различитим нивоима друштвене заједнице, ради унапређења здравственог стања.			
Садржај предмета <u>Теоријска настава:</u> 1. Физичка неактивност као јавно-здравствени проблем. 2. Активност, фитнес и здравствени значаја. 3. Здравље одраслих и спорт за све. 4. Здравствени значај физичке активности код дјеце и омладине. 5. Вредновање у спортској рекреацији. 6. Здравствено савјетовање за спортску рекреацију. 7. Физиолошки аспекти физичке активности у старијој доби. 8. Физичка активност у превенцији остеопорозе.			
<u>Литература:</u> Основна: 1.Лекић Д. Спортска медицина са основама развојне антропологије. Београд, 2001.			
Број часова активне наставе: 30 (2+0)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 0	Други облици наставе:0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	10	Писмени испит	40
Практична настава		Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: РАДИОЛОГИЈА И ИМИЦИНГ У ЗДРАВСТВУ			шифра предмета:Ф-25
Наставник: доц.др.сц Хасан Шкиљо			
Статус предмета: изборни			
ЕЦТС: 3			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан четврти семестар, а услова за полагање испита нема.			
Циљ предмета Упознавање студената са изворима јонизирајућег зрачења, опасностима и мјерама заштите.			
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени да примјене: методе детекције и уређаје за детекцију јонизирајућег зрачења, основне методе заштите од зрачења, методе мониторинга радионуклеотида, методе деконтамијације радионуклидима људи, земље, воде, хране и ваздуха.			
Садржај предмета: 1. Историјат спознаје о зрачењу. 2. Зрачење и радиоактивно зрачење. 3. Атом, структура и модели. 4. Нуклеарно зрачење. 5. Природна и вјештачка радиоактивност. 6. Закон радиоактивног распада. Јединице радиоактивног распада. 7. Методе детекције јонизирајућег зрачења, јонизирајућа комора, апсорпција јонизирајућег зрачења. 8. Дозе и врсте зрачења. Неутронско зрачење. Ефекти јонизирајућег зрачења, и његова примјена у медицини те заштита од зрачења.			
Литература Основна 1. Јакуповић Е, Мирјанић Д, Раић М. Радиолошка заштита. Паневропски Универзитет Апеирон. Бања Лука, 2014.			
Број часова активне наставе: 30 (2+0)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе):0	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, семинарски радови и радионице, самостални задаци, консултације и други облици наставе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40
Практична настава		Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	20		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмет: СОЦИОЛОГИЈА У МЕДИЦИНИ			Шифра предмета:Ф-26
Наставник: доц.др.сц Александар Јанковић			
Статус предмета: изборни			
ЕЦТС: 3			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан четврти семестар, а услова за полагање испита нема.			
Циљ предмета Упознати студенте, са Социологијом као друштвеном науком и њеном мјесту у здравственим и медицинским наукама.			
Исход предмета Студент ће имати информације и знања о социологији, о њеној важности у дјелокругу рада високоедуцираних медицинских радника.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Медицинска социологија: предмет, порјекло и развој, 2. Нормално и патолошко, 3. Здравље, 4. Болест, 5. Душевне болести и/или душевни поремећаји, 6. Душевна болница и присилна хоспитализација душевних болесника, 7. Стрес и социјална подршка, 8. Друштвене неједнакости у здрављу и здравственој заштити, 9. Здравствено понашање, 10. Улоге и односи пацијента и здравствени радник, 11. Медицинске професије.			
Литература Основна: 1. Жига Ј. Социологија у медицинси. Сарајево, 2002.			
Број часова активне наставе: 30 (2+0)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 0	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	10	Писмени испит	40
Практична настава		Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив: СТРУЧНА ПРАКСА 2			шифра:Ф-27
Наставник: др.сц Сеад Ћебић, Александра Хациавдић, МА			
Статус: обавезан			
ЕЦТС: 9			
Услов: Услов за праксу је уписан четврти семестар, а услов за полагање испита је обављање стручне праксе у наставним базама и вођење дневника рада.			
Циљ стручне праксе: Особособљавање студента за самосталан рад у струци, унапређење способности студента за успјешну примену стручних и научних сазнања и метода у практичним ситуацијама уз допринос интензивнијем повезивању теорије и праксе стицање информација и искуства која ће помоћи у даљем професионалном усмјерењу, те размјена знања и искуства између студента истих образовних профила.			
Исход стручне праксе: студент самостално обавља рад у струци користећи усвојена знања и вјештине знања и способности које је студент добио проучавањем теорије, већином у одвојеним гранама медицине, примењује у пракси упознавање послодаваца са будућим потенцијалним сарадницима као повратно дејство контакта са професионалном праксом, добија се подстицај за овладавање струком и мотивисаност да се након завршетка студија обављају слични послови у пракси.			
Садржај стручне праксе: Наставне базе у којима се одвија стручна пракса су: установе секундарне и терцијалне здравствене заштите, стационарне установе, и рехабилитациони центри: 1. Физијатрија – студенти активно проводе 40 часова рада 2. Медицинска масажа – студенти активно рповоде 80 часова рада 3. Рехабилитациони центар физиотерапија кардиолошких и пулмолошких болесника – студенти активно проводе 80 часова рада, 4. Здравствена њега у ПЗЗ – студенти активно проводе 40 часова рада. У наставним базама студент ће кроз стручну праксу да евалуира стечена знања и на основу критичког размишљања и етичких одлука да донесе исправан суд о својој професији и себи лично, а све кроз пружање физиотерапијских процедура и третмана.			
Број часова активне наставе:			Остали часови:
Теоријска настава: 0	Практична настава (вјежбе):0	Други облици наставе: 0	(стручна пракса) 240 сати
Методе извођења наставе Стручна пракса се реализује по програму (садржају) стручне праксе у одговарајућој здравственој установи и то директним ангажовањем студента, уз одговарајући стручни надзор. У току обављања праксе студент води дневник у који уписује дневне активности као и детаљан опис послова на којима је био ангажован.			

Описна оцјена знања :

По завршетку стручне праксе, студент предаје наставнику задуженом за реализацију стручне праксе дневник са описом активности које је обављао током трајања стручне праксе. Описна оцјена знања је незадовољава, задовољава, добра, врло добра и одлична. Изводи се из дневника а на основу сљедећих вјештина:

- редовност, креативност и самосталност у вођењу разговора, интервјуа и здравствено васпитног рада, способност самосталног планирања, организације и припреме терапијских и рехабилитационих процедура и праћење истих,
- редовност, самосталност у препознавању знакова и симптома основне болести и адекватно пружање помоћи.
- редовност, самосталност у континуитраном мониторингу, о редовност, самосталност и креативност рада у оквиру важећих стандарда физиотерапије.
- редовност, самосталност и креативност у правилном вођењу документације

Наставник својим потписом у индексу верификује да је студент успјешно обавио стручну праксу што омогућује студенту да упише наредну годину студија.

III ГОДИНА

V СЕМЕСТАР

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: ФИЗИОТЕРАПИЈА У НЕУРОЛОГИЈИ			шифра предмета:Ф-28
Наставник: др.сц Сеад Ћебић, Александра Марковић, асистент			
Статус предмета: обавезан			
ЕЦТС: 6			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан пети семестар, а услова за полагање испита нема.			
Циљ предмета: усвајање знања и вјештина потребних физиотерапеуту за рад у подручију неурологије. Упознавање студената са специфичностима физиотерапеутског прегледа и третмана особа са неуролошким болестима, оштећењима и озледама.			
Исход предмета Студент треба да овлада специјалним техникама рехабилитације и третмана особа са хемиплегијом, хемипарезом, паркинсоновом болести, мултиплом склерозом, проблемима спастичности, проблемима компензације.			
Садржај предмета:			
Теоријска и практична настава:			
1. Увод у подручије дијагностике, процјене и третмана у неуролошкој физиотерапији.			
2. Хијерархијска организација централног и периферног нервног система.			
3. Карактеристике нормалног покрета, инхибицијска контрола покрета.			
4. Вољни и аутоматизирани покрети, функционални покрет.			
5. Анализа компонентни нормалног покрета И моторичне активности.			
6. Специфичности прегелда и третман особа са хемиплегијом И хемипарезом.			
7. Третман особа са паркинсоновом болешћу, третман особа са мултиплом склерозом.			
8. Третман особа са неуромишићним болестима и с периферним лезијама.			
Литература			
Основна:			
1. Стеван Јовић. Неурорехабилитација. Београд. 2004.			
Број часова активне наставе: 60 (2+2)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе):30	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе			
Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	10	Писмени испит	40
Практична настава			
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ФИЗИОТЕРАПИЈА У РЕУМАТОЛОГИЈИ	шифра предмета:Ф-29
Наставник: проф.др.сц Недима Капиџић Башић, Александра Хаџиавдић, МА	
Статус предмета: обавезан	
ЕЦТС: 5	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан пети семестар, а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета: Циљ је оспособити студента за активну примјену физиотерапијског процеса код особа обољелих од реуматских болести: физиотерапијска процјена, интервенција и евалуација. Поступци физиотерапијске процјене; Физиотерапијска интервенција: координација и комуникација са члановима тима, едукација пацијента, директна физиотерапијска интервенција. Поступци директне физиотерапијске интервенције.	
Исход предмета Студент након одслушаног предмета из реуматологије мора бти оспособљен за рехабилитациони програм и функционално оспособљавање реуматолошких болесника.	
Садржај предмета: <i>Теоријска и практична настава:</i> 1. Дефиниција, историјат и подјела реуматских болести, медицинско, професионално и социјално значење реуматских болести, могућности и начела њихова лијечења и рехабилитације, улога и мјесто физикалне терапије, аутоимуне болести, системске болести везивног ткива, реуматска врућица, реуматоидни артритис, јувенилни хронични артритис, псоријатични артритис, Реитерова болест, анкилозантни спондилитис, дегенеративна болест зглобова, дегенеративна болест краљевнице, екстраартикуларни реуматизам, метаболичке болести костију и зглобова. 2. Физиотерапија у реуматологији, 3. Специфичности физиотерапијске процјене: посебни тестови и мјерни инструменти за утврђивање поремећаја код реуматских болести. 4. Специфичности физиотерапијског процеса код особа с анкилозантним спондилитисом, реуматоидним артритисом, јувенилним реуматоидним артритисом, остеоартритисом, псоријатичним артритисом, реактивним и инфективним артритисом, код бурзитиса, тендинитиса; те код особа обољелих од склеродермије и фибромиалгије, код особа с метаболичким реуматским болестима: гихт, остеопороза. Улога физиотерапеута у едукацији реуматолошких болесника. 5. Карактеристике биомеханичких поремећаја те примјена ортоза и других адаптивних и заштитних средстава у савладавању активности свакодневног живота код реуматолошких болесника.	
Литература Основна: 1. Мехољић А, Бајић Г, Мехољић А. Физиотерапија у реуматологији. Паневропски Универзитет Апеирон. Бања Лука, 2015.	
Број часова активне наставе: 60 (2+2)	Остали часови:

Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе):30	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	10	Писмени испит	40
Практична настава			
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ФИЗИОТЕРАПИЈА У ОРТОПЕДИЈИ И ТРАУМАТОЛОГИЈИ	шифра предмета:Ф-30
Наставник: проф.др.сц Никола Гаврић, Александра ХАџиавдић, МА	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 5	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан пети семестар, а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета Оспособити студената за провођење физиотерапијског процеса у специфичним подручјима физиотерапијске праксе. Овладати знањима и вјештинама физиотерапијске процјене, интервенције и евалуације у оквиру подручја рада физиотерапеута према специфичним подручјима. Оспособити студента за активно судјеловање у раду здравственог тима.	
Исход предмета Студент је упознат са основним промјенама, оштећењима на локомоторном апарату и самој активности санирања наведених трауматских промјена.	
Садржај предмета: <i>Теоријска и практична настава</i> 1. Основе дијагностике у ортопедији, ортопедски захвати (неоперативни и оперативни). 2. Физиотерапија у ортопедији, Патофизиолошки процеси болести и поремећаји те механизми настанка озледа у ортопедији. Специфичности физиотерапијске процјене: посебни тестови и мјерни инструменти за утврђивање поремећаја мишићно-коштаног система. 3. Специфичности и разлике планирања физиотерапијског процеса код оперативног и неоперативног лијечења ортопедских болести. Темељни принципи примјен еразличитих физиотерапијских концепата у ортопедији. 4. Примјена ортоза и протеза код урођених и стечених ортопедских болести те употреба електронских помагала И помагала у активностима свакодневног живота пацијента. Улога физиотерапеута у сцреенинг процесу за системске и друге ортопедске болести те значај и улога физиотерапеута у едукацији пацијента. 5. Физиотерапија у трауматологији; Патофизиолошки процес и болести и поремећаја те механизми настанка траума. Специфичности физиотерапијске процјене: посебни тестови и мјерни инструменти за утврђивање поремећаја мишићно-коштаног система. Основни принципи примјене физиотерапијских поступака у постоперативном лијечењу. Специфичности физиотерапијског процеса код особа које су доживјеле траума коштаног-зглобног система као што су пријеломи подлактице и шаке, надлактице и рамена, краљежнице, здјелице и кука, наткољенице, поткољенице те стопала. 6. Специфичности физиотерапијског процеса код уганућа и ишчашења зглобова те врсте имобилизација. Специфичности физиотерапијског процеса код нестабилних зглобова: раменог зглоба, зглоба кољена и зглоба глежња; проблем и посљедице нестабилних зглобова. Темељни принципи примјене различитих физиотерапијских концепата у трауматологији. 7. Врсте ампутација и компликације на батаљку, биомеханика хода с протезом, протетика доњих и горњих удова: одабир врсте протезе, припрема за протетичко збрињавање и протетичка збрињавања.	

Литература			
1. Савић Д, Миланковић М. Ортопедија и трауматологија за студенте медицинске рехабилитације. Универзитет у Новом Саду. Нови Сад, 2013.			
Број часова активне наставе: 60 (2+2)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 30	Други облици наставе:0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, семинарски радови и радионице, самостални задаци, консултације и други облици наставе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	40
Практична настава	5	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ФИЗИОТЕРАПИЈА КОД ПОРЕМЕЋАЈА КОШТАНО МИШИЋНОГ СИСТЕМА	шифра предмета:Ф-31
Наставник: проф.др.сц Никола Гаврић, Александра Марковић, асистент	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 6	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан пети семестар, а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета Упознавање са најчешћим обољењима коштано-зглобно-мишићног система и физикалним процедурама у њиховом третману.	
Исход предмета Студент ће бити способан креирати програм физиотерапије самостално за пацијенте из ове групе у складу са препорукама физијатра. Студент ће овладати знањима употребе најпогоднијих уређаја за терапијско дејство (физиотерапијско) код обољења мишићно-скелетног система. Студент ће овладати основним знањима о овим обољењима, њиховим узроцима настанка и развоју.	
Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> 1. Дефиниција и етиологија неуромускуларних обољења, 2. спинална мишићна дистрофија. 3. Фуникуларна мијелоза. 4. Миопатије, дистрофије. 5. Прогресивна мишићна дистрофија. 6. Мијастенија гравис, миотонични поремећаји. 7. Кинезитерапија болесника са неуромускуларним обољењима. 8. Рехабилитација пацијената са мишићном дистрофијом. 9. Полинеуропатије. 10. Ортопедска помагала у рехабилитацији неуромускуларних обољења. <i>Практична настава:</i> 1. Упознавање студентата са појмом неуромускуларних обољења 2. Физиотерапеутска процедура код пацијената са мишићном дистрофијом 3. Физиотерапеутски поступци код дистрофија 4. Физиотерапија код миотоничних поремећаја 5. Физиотерапија код полинеуропатија	
Литература Основна 1. Ковач И. Рехабилитација и физикална терапија болесника са неуромускуларним болестима. ЕДОК-Самобор, 2004. 2. Савић Д, Миланковић М. Ортопедија и трауматологија за студенте медицинске рехабилитације. Универзитет у Новом Саду. Нови Сад, 2013.	
Број часова активне наставе: 60 (2+2)	Остали часови:

Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 30	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, семинарски радови и радионице, самостални задаци, консултације и други облици наставе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	20
Практична настава	5	Усмени испит	20
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: БАЛНЕОЛОГИЈА	шифра предмета:Ф-32
Наставник: проф.др.сц Недима Капиџић Башић, Александра Хациавдић, МА	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 4	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан пети семестар а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета Упознавање студената са кориштењем природних агенаса у лијечењу и рехабилитацији обољелх и повријеђених као и здравих особа.	
Исход предмета Студент ће развити и имати знање о његовом дјеловању одређених природних елемената (минералне воде и сл) и њиховој примјени у физиотерапији људског организма. Развита менаџерске способности управљања банским љечилиштем и функционирања истог. Бити способан осмишљавати програме медицинске рехабилитације и физиотерапије у банским љечилиштима.	
Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> 1. Дефиниција балнеотерапије, историјски развој бањско – климатских лијечилишта. 2. Дјеловање минералне воде на људски организам. 3. Дјеловање пелоида и његових гасова на организам. 4. СПА модел, као нови тренд у развоју балнеоклиматских лијечилишта. 5. Ефекти различитих врста купки на организам. 6. Угљенокиселе и радиоактивне воде. 7. Јодне и гвођовите арсенске воде. 8. Балнеологија и природни лијекови. 9. Таласотерапија. <i>Практична настава:</i> 1. Упознавање студената са балнеологијом, и њеном важношћу у физиотерапији 2. Начин дјеловања минералне воде на људски организам 3. СПА лијечилишта 4. Упознавање студента са различитим врстама купки, и њихов утицај на организам 5. Балнеологија и природни лијекови	
Литература Основна 1.Бећировић Е. Бањско климатска мјеста и минералне стопанске воде у БиХ Принт Цом Тузла 2004. 2. Зековић П. Физикална терапија са рехабилитацијом Завод за уџбенике и наставна средства Београд 1996.	
Број часова активне наставе: 60 (2+2)	Остали часови:

Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 30	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, семинарски радови и радионице, самостални задаци, консултације и други облици наставе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	40
Практична настава	5	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ЊЕМАЧКИ ЈЕЗИК 3	шифра предмета:Ф-33
Наставник: Маја Митровић МА	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 4	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан пети семестар.	
Циљ предмета: - оспособити студенте да стекну способност основног писменог и усменог комуницирања на њемачком језику у оквиру садржаја предвиђених за ниво знања језика А2/2; - оспособити студенте да усвоје лексику из подручја здравствене његе као што су називи и врсте лијекова, упознавање са формом упустава за употребу лијекова, називима дијагностичких уређаја и процедура, лексике из тематског поља крви и крвне слике, узорковања крви, столице и урина, превенцијских прегледа и анализа, писање извјештаја о пацијентима са хитног пријема, опис повреда узрокованих падом или несрећним случајем/удесом, обољења кичме и кичменог стуба, обољења проширених вена и тромбозе, хигијена имобилних пацијената, упознавање са обавезама и задацима његователја и њихове припреме за посао, као и кодекса понашања медицинског особља - упознавање студената са основним обрасцима медицинске документације, лексике из сфере прехране пацијената, основним појмовима фармакологије и обољења органа за излучивање, дијабетеса, повишеног притиска, температуре и уринарне инконтиненције.	
Исход предмета Успјешним завршетком одслушаног предмета и савладавањем градива, односно, усвајањем модула знања и вјештина планираних наставним програмом за овај предмет студент ће моћи да комуницира са пацијентима и колегама на сљедећем нивоу: - да комуницира сам колегама и пацијентима на вишем нивоу - да зна да тумачи упустава за лијекове, да се упозна са врстама медикаментозне терапије, да разумије називе и процедуре дијагностичких уређаја и процедура - да да усмени и писмени извјештај о стању пацијента повријеђеног у удесу или паду, да испуни образац за пријем пацијента у ургентном стању - да опише стања или повреде кичме и кичменог стуба, обољења проширених вена и тромбозе - да објасни пацијенту сву терапијску процедуру, као и имобилном пацијенту процесе одржавања хигијене - да се упозна са образцима понашања медицинских радника	

Садржај предмета

Садржај колегија чине следећа тематска подручја:

Modul 5: Arzneimittel

13. Therapeutische Maßnahmen bei COPD - Einen Bericht eines Patienten mit COPD lesen; die Anwendung eines Dosieraerosols hören und erklären; Nebenwirkungen notieren
14. Packungsbeilagen – Auszüge aus Packungsbeilagen lesen; Informationen zur Anwendung von Medikamenten notieren; Verabreichungsformen beschreiben; ein Medikament vorstellen
15. Medikamente richten und einnehmen – Einen Text über Regeln beim Richten von Medikamenten lesen ein Gespräch zwischen Arzt und Patientin hören; Patienten in Rollenspielen die Einnahme von Tabletten erklären

Modul 6: Untersuchungen

16. Diagnostische Geräte und Maßnahmen – Krankengeschichten hören; eine Patienteninformation zur Magenspiegelung lesen; Patienten in Rollenspielen Fragen zu einer Magenspiegelung beantworten
17. Stuhl- und Urin-untersuchungen – Eine Patientenanleitung „Stuhlprobe“ lesen; eine Anleitung für eine „Mittelstrahlurinprobe“ schreiben; krankhafte Veränderungen von Ausscheidungen beschreiben
18. Blut und Blutabnahme – Sachtexte für Kinder über Blut, Blutbild und Blutabnahme lesen; ein Gespräch bei der Blutabnahme hören und spielen

Modul 7: Notfälle

19. Sturzprotokoll und –bericht – Einen Bericht über einen Sturz hören und Informationen in einem Sturzprotokoll ergänzen; über ein Sturzereignis schreiben
20. Nach einer Bandscheiben-OP – Einen Notruf hören; eine E-Mail über einen Bandscheibenvorfall und seine Folgen lesen; Angehörigen Fragen zum Verhalten nach einer Bandscheiben-OP beantworten
21. Menschen mit Thromboserisiko – Ein Interview zum Thema „Thrombose“ hören; eine Skala zur Feststellung des Thromboserisikos lesen; über thrombosegefährdete Patienten schreiben

Modul 8: Als Gesundheits- und Krankenpfleger/-in arbeiten

22. Patienten waschen – Über Gewohnheiten bei der Körperpflege sprechen; eine Checkliste zur Ganzkörperwaschung lesen; den Ablauf einer Ganzkörperwaschung beschreiben
23. Tätigkeiten und Ausbildung – Eine Webseite einer Berufsfachschule für Krankenpflege lesen ein Interview mit einem Gesundheits- und Krankenpfleger hören; von seinem Beruf und beruflichen Erfahrungen erzählen
24. Die hygienische Händedesinfektion – Einen Kurzbericht über den ersten Tag auf Station lesen; ein Gespräch über die Händedesinfektion hören; in Rollenspielen erklären, wie die Händedesinfektion durchgeführt wird machen; Orte und Richtungen bestimmen; Fahrpläne; am Bahnhof

Литература:

Основна:

1. Hagner, V.; Hueber Verlag GmbH; München, 2015; *Menschen im Beruf – Pflege A2 Kursbuch+Arbeitsbuch*
2. Hagner, V.; Hueber Verlag GmbH; München, 2016; *Menschen im Beruf – Pflege B1 Kursbuch+Arbeitsbuch*
3. Evans, S./ Pude, A./Specht, F.; Hueber Verlag GmbH; München, 2012; *Menschen Kursbuch+Arbeitsbuch*

Допунска:

1. Schrimpf, U./Becherer, S./Ott, A.; Springer Verlag GmbH, Heidelberg 2010; *Deutsch für Pflegekräfte*
2. Peikert, I.; Urban&Fischer Verlag GmbH; München, 2012; *Deutsch für Pflegeberufe*
3. Langenscheidts Großwörterbuch – Deutsch als Fremdsprache, Langenscheidt, Berlin

Број часова активне наставе: 45 (2+1)

Остали часови:

Теоријска настава: 30

Практична настава (вјежбе): 15

Други облици наставе: 0

Методе извођења наставе

Предавања, вјежбе, консултације и други облици наставе.

Оцјена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	Писмени испит	40
практична настава	15	Усмени испит	
колоквијум-и	40		
семинарски радови			

VI СЕМЕСТАР

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: РАДНА ТЕРАПИЈА У ПСИХИЈАТРИЈИ	шифра предмета:Ф-34
Наставник: проф.др.сц Цевдет Смајловић, мр.сц. Синиша Ђуричић	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 8	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан шести семестар, а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета Омогућити студентима сазнање о развоју радне терапије, усвојити принципе у процјени и рјешавању проблема. Дати увид у provedбу радне терапије. Упознати студенте са примјеном функционалних ортотских и протетичких помагала.	
Исход предмета Студенти ће бити оспособљени да примјене различите типове радне терапије: дневне активности, мануелне и професионалне активности, креативне технике, одгојне активности, социјалне активности.студенти ће бити оспособљени за надзор активности радне терапије код краниocereбралних оштећења, неуролошких обољења, психијатријских обољења, хроничних тјелесних дисфункција.	

Садржај предмета:*Теоријска настава:*

1. Дијагностика менталних поремећаја.
2. Динамска психијатрија.
3. Шизофренија.
4. Поремећаји расположења.
5. Психозе суманутости.
6. Анксиозни поремећаји.
7. Психофизиолошки поремећаји.
8. Поремећаји личности.
9. МОПС.
10. Болести зависности.
11. Лиезон консултативна психијатрија.
12. Судска психијатрија.
13. Терапија у психијатрији – биолошка терапија.

Практична настава:

1. Спровођење функционалног испитивања и процена функционалног статуса пацијента, што подразумева успостављање контакта, опсервацију, интервју, процјену психичких функција, тест координације покрета, прикупљање додатних података о пацијенту и његовом стању.
2. Кориштење медицинске документације.
3. Вођење документације радног терапеута. Израда детаљног плана лијечења са терапијским циљевима у окупационој радној терапији у складу са закључцима и препорукама психијатријског тима.
4. Упознавање пацијента са планом рада у окупационој радној терапији. Мотивисање пацијента за обављање техника и активности у окупационој радној терапији. Избор активности или технике у окупационој радној терапији у складу са терапијским циљем, дијагнозом, фазом болести, полом, узрастом и контраиндикацијама.
5. Спровођење функционалног испитивања и процена функционалног статуса пацијента, што подразумева успостављање контакта, опсервацију, интервју, процјену психичких функција, тест координације покрета, прикупљање додатних података о пацијенту и његовом стању.
6. Кориштење медицинске документације.
7. Вођење документације радног терапеута. Израда детаљног плана лијечења са терапијским циљевима у окупационој радној терапији у складу са закључцима и препорукама психијатријског тима.
8. Упознавање пацијента са планом рада у окупационој радној терапији. Мотивисање пацијента за обављање техника и активности у окупационој радној терапији. Избор активности или технике у окупационој радној терапији у складу са терапијским циљем, дијагнозом, фазом болести, полом, узрастом и контраиндикацијама.
9. Индивидуални приступ - примјена одабране технике окупационе радне терапије у раду са одређеним пацијентом (дозирање, прилагођавање или промјена технике).
10. Функционална радна терапија у психијатрији
11. Организовање групних активности у окупационој радној терапији (јутарњи састанци, терапијска заједница, квиз, читање поезије).
12. Организација спортско-рекреативних активности у окупационој радној терапији (шах, домине, разна спортска такмичења, јутарња гимнастика...).
13. Едукација пацијената и њихових породица у структурирању активности свакодневног живота и слободног времена. Технике групног рада које подстичу комуникацију пацијената и олакшавају њихово уклапање у ужу и ширу социјалну средину.
14. Евалуација ефеката окупационе терапије током третмана.

Литература

Основна

1. Марић Ј.: Клиничка психијатрија, Дата статус, Београд, 2005.
2. Вучић Р., Марковић П., Савковић Н.: Клиничка радна терапија - практикум са терапеутским медицинским подсетником, Алтернатива, Београд, 2006.
3. Цроуцх Р., Алерс В.: Оццупатионал Тхерапу ин Псуцхиатру анд Ментал Хеалтх, Вилеу-Блацквелл, New Jersey, 2005.

Број часова активне наставе: 60 (2+4)

Остали часови:

Теоријска настава: 30

Практична настава (вјежбе): 60

Други облици наставе: 0

Методе извођења наставе

Предавања, вјежбе, семинарски радови и радионице, самостални задаци, консултације и други облици наставе.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	40
Практична настава	5	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: ФИЗИОТЕРАПИЈА У ГЕРИЈАТРИЈИ			шифра предмета:Ф-35
Наставник: др.сц Сеад Тебић, Александра Марковић, асистент			
Статус предмета: обавезни			
ЕЦТС: 5			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан шести семестар, а услова за полагање испита нема.			
Циљ предмета Упознавање са специфичним промјнама у старијој животној доби и њиховом третману			
Исход предмета Студент ће бити у стању примјењивати методе физиотерапије, кинезитерпаије и других физиотерапеутских метода у геријатрији. Овладати ће знањима о основним људским потребама у геријатрији. Бити способан планирати активности и физиотерапију особа треће животне доби.			
Садржај предмета: Теоријска настава: 1. Биолошке промјене у геријатрији, промјене на органским системима у трећем животном добу. 2. Промјене на кожи, нервном систему и чулима. 3. Промјене на кардиоваскуларном, респираторном, хематолошком и имуном систему. 4. Промјене на дигестивном, уrogenиталном и ендокрином систему. 5. Специфичност обољења у геријатрији. 6. Геропрофилактика, превенција настанка обољења, у овом животном добу. 7. Принципи функционалне рехабилитације. 8. Специјалне индикације рехабилитације у геријатрији. 9. Мождани удар, поремећај свјести. 10. Паркинсонизам и епилепсија. 11. Поремећај хода, равнотеже, пад у геријатрији. 12. Реуматске болести у геријатрији. Практична настава: 1. Упознавање студента са физиотерапеутским процедурама у геријстрији 2. План физиотерапије за пацијенте у трећој животној доби 3. Евалуација плана физиотерапеутских процедура 4. Специјална рехабилитација у геријатрији			
Литература Основна 1. Савремена геријатрија; Давидовић и сарадници; Београд, 2003. 2. Авдић Д. Пад у трећој животној доби. Универзитетска књига Сарајево, 2004.			
Број часова активне наставе: 60 (2+2)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 30	Други облици наставе: 0	

Методе извођења наставе

Предавања, вјежбе, семинарски радови и радионице, самостални задаци, консултације и други облици наставе.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Усмени испит	40
Практична настава	5		
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ПРОТЕТИКА И ОРТОТИКА	шифра предмета:Ф-36
Наставник: проф. др.сц. Никола Гаврић	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 3	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан шести семестер, а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета је упознати студенте с различитим врстама ортопедских помагала и њиховом примјеном у процесу рехабилитације као темпоралним помагала или са трајном примјеном ради побољшања изгубљене локомоторног система или надокнадом изгубљеног уда, с посебним акцентом на радно-терапеутски ангажман.	
Исход предмета Студенти су након одслушаног предмета оспособљени за рехабилитациони програм у циљу функционалног оспособљавања пацијента након ампутације. Поред тока студенти ће бити оспособљени за укључивање у израду акционих планова за здравствено усмјерену физичку активност људи са ортопедским помагалима на различитим нивоима друштвене заједнице ради унапређења здравственог стања.	
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> - Ортопедска помагала. Протетика и ортотика; Историјски развој помагала, подјела и називи, епидемиологија и начела тимског и интердисциплинарног рада у подручју ортопедских помагала, принципи прескрипције и апликације помагала, основни принципи и технологија израде протеза, ортоза и других помагала. - Протетика и ортотика у интегралној рехабилитацији, адаптације у стамбеној средини и у окружењу особа с инвалидитетом, спортске активности особа с хендикепом. - Врсте ампутација и компликације на батаљку, биомеханика нормалног хода и хода с протезом, протетика горњих и доњих удова (врсте протеза, припрема за протетичку његу и апликација помагала), рехабилитација особа са ампутацијама горњих и доњих удова, ортозе трупа и удова, помагала за кретање (штапови, ходалице и инвалидска колица), ортопедске ципеле и улошци, електронска помагала, помагала у активностима свакодневног живљења. - Примјена помагала, ортоза, адаптивних, заштитних, потпорних средстава и опреме, примјена адаптивне опреме: помагала: штаке, штапови, ходалице, колица, статичке и динамичке удлаге; примјена ортотичке опреме: удлаге, траке, улошци; заштитна опрема: траке, заштитни повоји, јастуци; примјена потпорне опреме: потпорни повези, компресивни завоји, корзети, овратници, еластични завој. <i>Практична настава:</i> - Упознавање студента са ортопедским помагалима. - Улога физиотерапеута у протетици и ортотици у интегралној рехабилитацији - Врсте ампутација, и израда протеза - Примјена помагала	

Литература Основна: 1. Савић Д- Ортопедија и трауматологија за студенте медицинске рехабилитације. Нови сад, 2013			
Број часова активне наставе: 30 (2+2)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 30	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40
Практична настава		Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	20		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: ЕРГОНОМИЈА И МЕДИЦИНА РАДА			шифра предмета:Ф-37
Наставник: доц.др.сц. Радојка Бјелић			
Статус предмета: изборни			
ЕЦТС: 4			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан шести семестар, а услова за полагање испита нема.			
Циљ предмета: Упознати студент са основама савремене ергономије и примјенама у индустрији, у здравству и рехабилитацији. Студент треба да усвоји и научи основне принципе у раду са особама умањених психофизичких особина, да може дати основни тренинг за основне животне потребе.			
Исходи предмета: Оспособљавање студената да индивидуално и тимски учествују у примјени-коришћењу савремених ергометријских уређаја.			
Садржај предмета 1. Основе савремене ергономије. 2. Ергономија у здрвству и рехабилитацији. 3. Учење и професионални тренинг у рехабилитацији. 4. Професионална орјентација И професионална селекција. 5. Теорија мотивације. 6. Начин мотивирања радника. 7. Модел стреса на послу. 8. Стратегије превенције стреса.. ергономско прилагођавање радног мјеста. 9. Физичка околина. 10. Тимски рад.			
Литература Основна: 1. Јовановић Ј. Ергономија и медицина рада. Бања Лука, 2009.			
Број часова активне наставе: 60 (2+2)			Остали часови:
Теоријска настава:30	Практична настава (вјежбе):30	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	10	Писмени испит	40
Практична настава		Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: СТАТИСТИЧКЕ МЕТОДЕ У ЗДРАВСТВУ			шифра предмета:Ф-38
Наставник: проф.др.сц Душко Васић, мр.сц Владимир Марковић			
Статус предмета: изборни			
ЕЦТС: 4			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан шести семестар, а услова за полагање испита нема.			
Циљ предмета: Упознавање студената са основни алатима за статистичку обраду података, у сврху доласка до нових сазнања или провођења истраживања и писања научно истраживачких радова			
Исход предмета: Након завршеног предавања студент ће бити у могућности да обрађују податке, табеларно, помоћу графикана, да их изражавају у процентима, те да врше статистичку обраду истих, помоћу статистичких алата.			
Садржај предмета: Теоријска настава: 1. Увод у статистичке методе, појам и дефиниција 2. Дескриптивна статистика 3. Аналитичка статистика 4. Статистичка анализа 5. Теоријска статистика 6. Основе репрезентативног метода 7. Испитивање разлике 8. Испитивање паралелизма			
Литература Основна: 1. Јаношевић С, Дотлић Р.Медицинска статистика. Универзитет у Београду Медицински факултет. 2014 године 2. Маринковић Ј, Дотлић Р, Јаношевић С. Статистика за истраживаче у области медицинских наука. Београд. 2012.			
Број часова активне наставе: 60 (2+2)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе):30	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	10	Писмени испит	40
Практична настава		Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив: СТРУЧНА ПРАКСА 3			Шифра предмета:Ф-39
Наставник: др.сц Сеад Ђебић, Александра Хациавдић, МА			
Статус: обавезан			
ЕЦТС: 9			
Услов: Услов за праксу је уписан шести семестар, а услов за полагање испита је обављање стручне праксе у наставним базама и вођење дневника рада.			
Циљ стручне праксе: Особособљавање студента за самосталан рад у струци, унапређење способности студента за успјешну примену стручних и научних сазнања и метода у практичним ситуацијама уз допринос интензивнијем повезивању теорије и праксе. Стицање информација и искуства која ће помоћи у даљем професионалном усмјерењу размјена знања и искуства између студента истих образовних профила.			
Исход стручне праксе: Студент самостално обавља рад у струци користећи усвојена знања и вјештине. Знања и способности које је студент добио проучавањем теорије, већином у одвојеним гранама медицине, примењује у пракси. Упознавање послодаваца са будућим потенцијалним сарадницима као повратно дејство контакта са професионалном праксом, добија се подстицај за овладавање струком и мотивисаност да се након завршетка студија обављају слични послови у пракси.			
Садржај стручне праксе: Наставне базе у којима се одвија стручна пракса су: установе секундарне и терцијалне здравствене заштите, стационарне установе, и рехабилитациони центри, а гдје се студенту упознају са физиотерапијом код кардиолошких и пулмолошких пацијената, физиотерапијом код реуматолошких пацијената, физиотерапијом код неуролошких пацијената. Студенти стручну праксу 3, обављају у: 1. Реуматиолошко одјељење – активан рад од 40 часова, 2. Одјел ортопедије и трауматологије – активан рад 40 часова, 3. Психијатријски одјел – активни рад 40 часова 4. Медицинска масажа – активни рад 120 часова У наставним базама студент ће кроз стручну праксу да евалуира стечена знања и на основу критичког размишљања и етичких одлука да донесе исправан суд о својој професији и себи лично, а све кроз пружање физиотерапијских процедура и третмана.			
Број часова активне наставе:			Остали часови: (стручна пракса) 240 сати
Теоријска настава: 0	Практична настава (вјежбе):0	Други облици наставе: 0	

Методe извођења наставe

Стручна пракса се реализује по програму (садржају) стручне праксе у одговарајућој здравственој установи и то директним ангажовањем студента, уз одговарајући стручни надзор. У току обављања праксе студент води дневник у који уписује дневне активности као и детаљан опис послова на којима је био ангажован.

Описна оцјена знања :

По завршетку стручне праксе, студент предаје наставнику задуженом за реализацију стручне праксе дневник са описом активности које је обављао током трајања стручне праксе. Описна оцјена знања је незадовољава, задовољава, добра, врло добра и одлична. Изводи се из дневника а на основу сљедећих вјештина:

- редовност, креативност и самосталност у вођењу разговора, интервјуа и здравствено васпитног рада, способност самосталног планирања, организације и припреме терапијских и рехабилитационих процедура и праћење истих,
- редовност, самосталност у препознавању знакова и симптома основне болести и адекватно пружање помоћи.
- редовност, самосталност у континуитраном мониторингу, о редовност, самосталност и креативност рада у оквиру важећих стандарда физиотерапије.
- редовност, самосталност и креативност у правилном вођењу документације

Наставник својим потписом у индексу верификује да је студент успјешно обавио стручну праксу што омогућује студенту да упише наредну годину студија.

**IV ГОДИНА
VII СЕМЕСТАР**

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: МЕНАЏМЕНТ У ЗДРАВСТВУ	шифра предмета:Ф-40
Наставник: доц.др.сц. Витомир Слијепчевић	
Статус предмета: обавезан	
ЕЦТС: 4	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан седми семестар, а услова за полагање испита нема.	
Циљ предмета Упознати студенте с менаџментом у здравству. Након успјешно завршеног предмета студенти ће стећи основна знања о теорији, принципима и пракси здравственог менаџмента и да овладају концептима за анализу управљања и обављају менаџерске послове на различитим нивоима организације.	
Исход предмета Након успјешно завршеног предмета студенти ће стећи основна знања о теорији, принципима и пракси управљања у здравственом сектору. Студенти ће научити основне функције менаџмента. Упознаће се са теоријом и праксом менаџмента, савладаће вјештине анализе и обављања менаџерских послова на различитим нивоима у здравству (топ менаџмент, финансијски менаџмент и друго).	
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Дефинисање, значај и принципи менаџмента, појам, значај и улога менаџмента. 2. Развој менаџмента, активности и класификације менаџера. 3. Топ-менаџери, развој менаџмента као праксе. 4. Научни менаџмент. 5. Менаџмент здравствених установа. 6. Менаџмент и културна средина, околина предузећа, етика и друштвена одговорност. 7. Планирање у здравству као функција менаџмента; стратегија и стратегијско планирање; организовање као функција менаџмента, делегирање, децентрализација, процес пројектовања организације, финансирање, управљање људским ресурсима; интерно и екстерно регрутовање, односи са потфункцијама вођења; 8. Комуникације и мотивације, контролисање, израда пословног плана, институционални аспекти менаџмента, управљање у здравственим установама. 9. Нови концепти и приступи менаџменту.	

Литература**Основна:**

1. Ракић, С.; Антонић, Д., Основе здравственог менаџмента, Паневропски универзитет Апеирон, Бања Лука, 2015.
2. Лукић, З.; Бабић, М. Менаџмент: теорије, функције, институционални аспекти и корпоративно управљање. Бања Лука: Економски факултет Универзитета у Бањој Луци. 2009.

Допунска:

1. Машић, Б.; Лончаревић Р.; Ђорђевић-Бољановић Ј., Менаџмент: принципи, концепти и процеси. Београд: Универзитет Сингидунум, 2007.

Број часова активне наставе: 60 (2+2)**Остали часови:****Теоријска настава: 30****Практична настава (вјежбе): 30****Други облици наставе: 0****Методе извођења наставе**

Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит	
Практична настава	5	Усмени испит	40
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: МЕТОДОЛОГИЈА НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА			шифра предмета:Ф-41
Наставник: проф.др.сц Никола Гаврић			
Статус предмета: обавезни			
ЕЦТС: 5			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан седми семестер, а услова за полагање испита нема.			
Циљ предмета да студенти добију базна сазнања која су везана за научно истраживачки рад. Да студенти знају зашто, када и како да истражују одређене појаве, проблеме са којима се сусрећу у свакодневном раду и пракси. С циљем размјене искустава са другима ауторима, те доношења закључака за побољшање рада.			
Исход предмета Студенти се активно укључују у истраживачке походе, размишљају о истраживању о области здравствене његе, стичу знање о важности истраживања. Спремни су у цјелости самостално да пишу истраживачки рад. Упознају се са базом података и са стручним и научним часописима из њихове области. Познају фазе истраживања.			
Садржај предмета Теоријска настава: Увод у научну методологију истраживања у области здравства и биомедицине. Методологије и технологије здравственог истраживања. Врсте студија (Рандоминизирани, Кохортне, Студије случаја). Јединке обухваћене истраживањем. Планирање истраживања, писање уводног дјела, консултација са литературом, правилан начин цитирања. Постављање хипотезе и врсте хипотезе. Креирање циљева истраживања. Методологија рада. Приказ резултата, изнешених бројкама и процентима. Битност статистичке значајности у истраживању, те потврђивање и одбацивање хипотезе. Писање дискусије, поређење резултата са резултатима истих или сличних студија других аутора. Писање закључка. Сестринство темељена на доказима.			
Литература Основна: 1. Марушић М, и сур. Увод у знанствени рад у медицини. Загреб: Медицинска наклада, 2004.			
Број часова активне наставе: 45 (3+0)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 0	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40

Практична настава		Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	20		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ЊЕМАЧКИ ЈЕЗИК 4	шифра предмета:Ф-42
Наставник: Маја Митровић МА	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 4	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан седми семестар.	
Циљ предмета: - оспособити студенте да стекну способност напредног писменог и усменог комуницирања на њемачком језику у оквиру садржаја предвиђених за ниво знања језика В1; - оспособити студенте да усвоје лексику из подручја здравствене његе да могу да испуне пријемни формулар пацијента, обаве разговор са сродницима истог и прикупе релевантне информације за лијечење пацијента, да познају лексику из сфере болести срца и оперативних захвата на срцу, писање извјештаја, читање и тумачење дијагноза, комуникација са колегама при операцијама, опис промјена на кожи и декубитна стања, лексика из сфере хигијенски замјена компреса и повеза, разговор са пацијентом приликом превијања, писмени и усмени опис рана, реаговање на приговоре и жалбе пацијента, вођење разговора са сродницима, исказивање саучешћа сродницима преминулог пацијента, вођење разговора на колегијумима и исказивање сопственог мишљења	
Исход предмета Успјешним завршетком одслушаног предмета и савладавањем градива, односно, усвајањем модула знања и вјештина планираних наставним програмом за овај предмет студент ће моћи да комуницира са пацијентима и колегама на слједећем нивоу: - да савладају форму и лексику да могу да испуне пријемни формулар, да захтијевају потребне информације од сродника пацијента - да могу описати болести и оперативне захвате срца, да читају и тумаче дијагнозе љекара - да да усмени и писмени извјештај о стању пацијента након и за вријеме операције - да писмено или усмено опишу стања или промјене стања рана након операција, као и код декубитиса - да воде разговор са пацијентом у току превијања рана и одржавања хигијене имобилних пацијената - да воде разговор са пацијентом који има приговор или притужбу, да изкаже саучешће сродницима преминулих пацијената - да учествује на колегијумима и исказе своје мишљење	

Садржај предмета

Садржај колегија чине следећа тематска подручја:

Modul 1: Patienten/Bewohner kennenlernen

1. Patienten aufnehmen – Einen Fragebogen für Angehörige lesen; ein Aufnahmegespräch hören und führen
2. Biografiebericht und -bogen – Einen Biografiebericht lesen; Informationen in einem Biografiebogen ergänzen; einen Biografiebericht schreiben
3. Mit dementen Menschen umgehen – Über Menschen mit einer Demenz lesen und sprechen; eine Arbeitsbesprechung hören; Tipps im Umgang mit dementen Menschen notieren

Modul 2: Das Herz

4. Kommunikation bei einem Herz-Kreislauf-Stillstand – Über Medizinprodukte lesen; Sprachanweisungen eines Defibrillators hören; mit Kollegen, Ärzten und anderen Anwesenden im Notfall kommunizieren
5. Herzoperationen – Sachtexte über Herzoperationen lesen; einen Vortrag über den Ablauf einer Herz-OP hören; Auskunft über den OP-Tag und die Tage vor/nach der Operation geben
6. Ärztliche Diagnosen – Anatomie des Herzens; Ausschnitte aus Arztbriefen lesen; schriftlich über Patienten berichten

Modul 3: Wunden und Wundversorgung

7. Dekubitus und Dekubitusprophylaxe – Einen Fachtext über Hautveränderungen bei einem Druckgeschwür lesen; Gespräche über Maßnahmen zur Dekubitusprophylaxe hören; Maßnahmen empfehlen
8. Einen Verband wechseln – Einen Sachtext über den Ablauf beim hygienischen Verbandwechsel lesen; mit Patienten / Bewohnern beim Verbandwechsel sprechen
9. Wunden dokumentieren – Einen Wunddokumentationsbogen lesen und ergänzen; eine Wundbeschreibung hören; Wunden schriftlich und mündlich beschreiben

Modul 4: Gespräche führen

10. Auf Beschwerden reagieren – Ein Beschwerde-Formular lesen und ergänzen; ein Beschwerdegespräch führen
11. Schwierige Gespräche – Ein Gespräch anbieten und vermitteln; jemandem Beileid aussprechen; einen Fachtext über die Versorgung von Verstorbenen lesen
12. Teambesprechung – Eine Tagesordnung lesen; eine Besprechung hören; ein Ergebnisprotokoll ergänzen; in einem Gespräch seine Meinung äußern machen; Orte und Richtungen bestimmen; Fahrpläne; am Bahnhof
12. Der Kunde ist König: Zeitangaben; Serviceleistungen; höfliche Bitte ausdrücken
13. Neue Kleider: Einkaufen/Kleidungsstücke; im Kaufhaus
14. Feste: Datum; Einladungen schreiben; Glückwünsche ausdrücken

Литература:

Основна:

1. Hagner, V.; Hueber Verlag GmbH; München, 2015; *Menschen im Beruf – Pflege A2 Kursbuch+Arbeitsbuch*
2. Hagner, V.; Hueber Verlag GmbH; München, 2016; *Menschen im Beruf – Pflege B1 Kursbuch+Arbeitsbuch*
3. Evans, S./ Pude, A./Specht, F.; Hueber Verlag GmbH; München, 2012; *Menschen Kursbuch+Arbeitsbuch*

Допунска:

1. Schrimpf, U./Becherer, S./Ott, A.; Springer Verlag GmbH, Heidelberg 2010; *Deutsch für Pflegekräfte*
2. Peikert, I.; Urban&Fischer Verlag GmbH; München, 2012; *Deutsch für Pflegeberufe*
3. Langenscheidts Großwörterbuch – Deutsch als Fremdsprache, Langenscheidt, Berlin

Број часова активне наставе: 45 (2+1)

Остали часови:

Теоријска настава: 30

Практична настава (вјежбе): 15

Други облици наставе: 0

Методе извођења наставе

Предавања, вјежбе, консултације и други облици наставе.

Оцјена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	Писмени испит	40
практична настава	15	Усмени испит	
колоквијум-и	40		
семинарски радови			

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија		
Назив предмета: УРГЕНТНА МЕДИЦИНА		шифра предмета: Ф-43
Наставник: проф.др.сц Душко Васић, мр.сц Александар Суботић		
Статус предмета: обавезан		
ЕЦТС: 6		
Услов: Услов за слушање предмета је уписан седми семестар, а услова за полагање испита нема.		
Циљ предмета: Упознавање са ургентним стањима у медицини, као и са улогом дипломираног медицинског техничара/сестре у ренимацији и хитној медицинској помоћи.		
Исход предмета Студент ће моћи да препозна разна ургентна стања, упознати поступке пружања хитне помоћи и поступке реанимације, те ће бити оспособљен за организовање транспорта, као и хитне медицинске помоћи у уобичајеним и посебним условима.		
Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> 1. Увод и општи појмови у ургентној медицини. Смрт и знаци смрти. 2. Шок, бесвјесна стања и реанимација. 3. Крварење и хемостаза. 4. Акутна тровања. 5. Повреде. 6. Уједи отровних змија и кукаца. 7. Страна тијела. 8. Нетрауматска ургентна стања. 9. Организације ургентне службе у миру, рату и природним катастрофама. <i>Практична настава:</i> 1. Упознавање са организацијом рада у служби хитне помоћи 2. Процес здравствене њега у хитним стањима 3. Евалуација процеса здравствене њега у служби хитне медицине помоћи 4. Тријажа 5. Приступ и обрада угрожених и унесрећених пацијената		
Литература Основна: 1.Хасаничевић Е. Основи прехоспиталне ургентне медицине. Зеница, 2011.		
Број часова активне наставе: 60 (2+2)		Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 30	
Други облици наставе: 0		

Методе извођења наставе

Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.

Оцјена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40
Практична настава	10	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија		
Назив предмета: ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ПРЕВЕНЦИЈА БОЛЕСТИ		шифра предмета:Ф-44
Наставник:доц.др.сц Марин Кватерник, Кенан Галијашевић МА		
Статус предмета: обавезни		
ЕЦТС: 5		
Услов: Услов за слушање предмета је уписан седми семестар, а нема услова за полагање испита		
Циљ предмета је упознати студенте с важности промоције здравља и превенције хроничних масовних незаразних обољења.		
Исход предмета Укључивање у израду акционих планова за промоцију здравља и превенцију обољења код здравих људи, према различитим категоријама људи.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Увод у промоцију здравља и превенцију болести. 2. Детерминантне здравља, здравље за све. 3. Циљеви и организација здравствено промотивног рада. 4. Здравствено одгојни процес, 5. здравствено одгојни програми. 6. Садржај и методе здравственог рада, здравствено одгојне потребе. 7. Здравствена култура. <i>Практична настава:</i> 1. Практични рад студената појединачно и у групама, 2. креирање здравствено одгојних рецепата. 3. Улога високоедуциране медицинске сестре у промоцији здравља и превенцији обољења. 4. Превенција хроничних масовних незаразних болести, 5. превенција заразних обољења (промоција вакцинације), 6. промоција дојења, и њена важност у почетној фази живота.		
Литература Основна: 1. Шепер – Ибрахимагић Л и сарадници. Промоција здравља и превенција болести. Зеница, 2008. године.		
Број часова активне наставе: 60 (2+2)		Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 30	
		Други облици наставе: 0
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.		
Оцјена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања		Писмени испит	40
практична настава	10	Усмени испит	
колоквијум-и	40		
семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: ТЕОРИЈА СПОРТСКОГ ТРЕНИНГА			шифра предмета:Ф-45
Наставник: проф.др.сц. Веселин Бунчић			
Статус предмета: обавезни			
ЕЦТС: 6			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан седми семестар, а нема услова за полагање испита			
Циљ предмета је упознати студенте с важности теорисје спортских тренинга			
Исход предмета Студенти ће бити способни да разумију теорије спортских тренинга и методе обуке тренинга.			
Садржај предмета Теоријска и практична настава: 1. Појам и карактеристике спорта, Класификација спортова 2. Појам и задаци теорије спортског тренинга, Психосоматски статус спортисте 3. Једначина спецификације спортских резултата, Морфолошке димензије 4. Функционалне способности, Моторичке димензије, Моторичке информације 5. Когнитивне димензије, Конативне димензије, Мотивациона структура 6. Социолошке карактеристике, Релације између димензија личности, Средства тренинга 7. Методе обуке, Методе тренинга, Тренажна оптерећења 8. Методе одређивања тренажних оптерећења 9. Усмјереност тренинга, Адаптивност тренинга, Континуираност тренинга 10. Дисконтинуираност оптерећења, Препокривање оптерећења, Цикличност тренинга 11. Хетерохроност тренинга, Ритмичке осцилације радног учинка, Структура тренинга 12. Микроструктура 13. Мезоструктура 14. Макроструктура			
Литература Основна: 1. Копривица, Ј. В. (2002). Основе спортског тренинга (пето издање). Београд: Мултиграф.			
Број часова активне наставе: 75 (2+3)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 45	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена

активност у току предавања		Писмени испит	40
практична настава	10	Усмени испит	
колоквијум-и	40		
семинарски радови	10		

VIII СЕМЕСТАР

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: МЕДИЦИНСКА ЕТИКА			Шифра предмета:Ф-46
Наставник: доц.др.сц Сретен Тешановић			
Статус предмета: обавезни			
ЕЦТС: 2			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан осми семестар, а нема услова за полагање испита.			
Циљ предмета је упознати студенте о основним психолошким особинама здравља у оквиру свеобухватног генетскобиофизиолошког приступа, користећи блиске науке, као што су медицинска психологија, социјална медицина и друго.Указати на значај медицинске етике у односу на све учеснике здравствене заштите, етика у пружању услуга здравствене његе, етика у комуникацији са средином и етика у односу са јавношћу.			
Исход предмета Студент ће усвајањем знања и вјештина предвиђених програмом упознати најзначајније принципе медицинске етике у обављању услуга здравствене заштите.			
Садржај предмета <u>Теоријска настава:</u> 1. Историјски развој етике. 2. Здравствена политика и етика. 3. Процјењивање етичког понашања. 4. Морална начела у медицини. 5. Етичке норме за здравствене раднике. 6. Медицинско етички однос љекар-болесник. 7. Мјесто диполмираног медицинског техничара/сестре у тиму савремених терапеута.			
<u>Литература:</u> Основна: 1.Марић Ј. Медицинска етика.Меграф. Београд, 2005.			
Број часова активне наставе: 30 (2+0)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 0	Други облици наставе:0	
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	10	Писмени испит	40
Практична настава		Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија		
Назив предмета: СПОРТСКИ ТУРИЗАМ И WELLNESS		Шифра предмета:Ф-47
Наставник: проф.др.сц. Веселин Бунчић		
Статус предмета: обавезни		
ЕЦТС: 8		
Услов: Услов за слушање предмета је уписан осми семестар, а нема услова за полагање испита.		
Циљ предмета Основни задатак је студентима путем усменог излагања, практичних вјежби, израде, презентовања и одбране семинарских радова, изнијети, објаснити и провјерити ниво предјеног градива као и усвојена знања студената и њихова практична примјена у пракси.		
Исход предмета Од студената се очекује да након одслушаног градива и изведених/одрађених вјежби, стечена знања могу примјенити у пракси радећи у разним организационим јединицама.		
Садржај предмета <u>Теоријска и практична настава:</u> 1. Историски развој туризма, 2. Утицај свјетских туристичких токова на развој туризма, 3. Спортски туризам, глобални трендови развоја, 4. Положај и улога људског фактора у туризму. 5. Развојни аспекти спортског туризма, 6. Велике спортске приредбе и приходи у спорту, 7. Здравствени туризам-превентивни и рекреацијски програми у туризму, 8. Wellness туризам-развој, значај, програми wellness туризма, 9. Балнеологија, примјена у wellness туризму, 10. Слободно вријеме и активни одмор у туризму.		
<u>Литература:</u> Основна: 1.Букајловић В. Спортски туризам и wellness. Панеуропски универзитет Апеирон. Бања Лука, 2010.		
Број часова активне наставе: 90 (2+4)		Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 60	
Други облици наставе:0		
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.		

Оцјена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40
Практична настава	10	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ПРИМЈЕНА МАНУЕЛНИХ ТЕХНИКА У ФИЗИОТЕРАПИЈИ	Шифра предмета:Ф-48
Наставник: др.сц. Сеад Ђебић, Александра Марковић, асистент	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 6	
Услов: Услов за слушање предмета је уписан осми семестар, а нема услова за полагање испита.	
Циљ предмета Циљ предмета је примјена одговарајућих мануелних техника код различитих патолошких стања.	
Исход предмета Успјешним завршетком предмета и савладавањем градива студент ће бити у стању да примјени адекватну мануелну технику у сврху функционалног оспособљавања код различитих обољења мишићно-скелетног система.	
Садржај предмета <u>Теоријска и практична настава:</u> Подручја примјене манипулативне терапије и позиција манипулативне терапије у цјелокупном физиотерапеутском третману. Општи принципи манипулативне терапије: класификација зглобова; положај зглобова и екстремитета; анатомске равнине и оси; третманске равнине и покрети у зглобовима; процјена покретљивости у зглобовима; процјена околног меког ткива, специфични поступци процјене у манипулативној терапији; темељна правила третмана манипулативне терапије. Садржаји манипулативне терапије: биомеханичка и функционална процјена, терапијски поступци с циљем уклањања боли, терапијски поступци с циљем повећања покретљивости, терапијски поступци с циљем лимитирања покрета, терапијски поступци самопомоћи. Приказ тестова и техника мобилизације меког ткива. Приказ тестова и техника мануалне мобилизације зглобова здјелице, доњих екстремитета, раменог обруча, горњих екстремитета, тораколумбалне кичменог ступа, цервикалног кичменог ступа кичменог ступа и темпоромандибуларног зглоба. Приказ тестова и техника специфичних манипулација зглобова. Принципи и поступци примјене техника мануалне терапије укључујући мобилизације и манипулације у циљу смањења боли, повећања опсега покрета, те смањења или уклањања отеклина меких ткива, упала или ограничења; постизања релаксације; побољшања еластичности контрактибилног и неконтрактибилног ткива; унапређења функције пулмолошког система.	
Литература: Основна: 1.Вукајловић В. Примјена мануелних техника у физиотерапија (Скрипта) Игало, 2003.	
Број часова активне наставе: 60 (2+2)	Остали часови:

Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 30	Други облици наставе:0	
Методe извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40
Практична настава	10	Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија		
Назив предмета: МАРКЕТИНГ У ЗДРАВСТВУ		шифра предмета:Ф-49
Наставник: доц.др.сц Витомир Слијепчевић		
Статус предмета: изборни		
ЕЦТС: 4		
Услов: Услов за слушање предмета је уписан осми семестер, а услова за полагање испита нема.		
Циљ предмета Упознавање студената са маркетиншким концептом пословања у здравству.		
Исход предмета Након завршеног предавања студент ће бити у могућности да организују маркетиншке функције у здравству и да њима руководе.		
Садржај предмета 1. Увод у маркетинг пословање . 2. Маркетиншко окружење. 3. Сегментација тржишта здравства. 4. Маркетинг микс у здравству. 5. Асортиман понуде у здравству. 6. Задовољавање потреба у здравству. 7. Политика цијена. 8. Маркетинг здравствених услуга. 9. Људски ресурси у маркетингу.		
Литература Основна: 1. Васиљев С, Трифуновић Љ. Маркетинг. Брчко, 2012.		
Број часова активне наставе: 30 (2+0)		Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе): 0	
Други облици наставе: 0		
Методе извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.		
Оцјена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања		Писмени испит	40
Практична настава		Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	20		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија			
Назив предмета: ИМУНОЛОГИЈА			шифра предмета:Ф-50
Наставник: доц.др.сц Саша Вукмировић			
Статус предмета: изборни			
ЕЦТС: 4			
Услов: Услов за слушање предмета је уписан осми семестар, а услова за полагање испита нема.			
Циљ предмета Професионално оспособљавање и упознавање студената са имунологијом као важном медицинском науком, која све више заузима своје мјесто када су упитању специфична обољења и методе дијагностиковања и детекције унутар имнолошких лабораторија.			
Исход предмета Упознавање студената са принципом и начином рада имунологије, и њене важности у медицини и здравству.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> 1. Увод и историјске биљешке; ИМУНОЛОГИЈА - Опће устројство имуносног сустава 2. Врсте имуности - начела природне (неспецифичне) имуности;Начела стечене (специфичне) имуности 3. Антигени, митогеници и суперантигени; Распрострањеност микроорганизама у природи, микрофлора људског тијела, узрочници болести, путеви ширења заразних болести; 4. Патогенеза бактеријских инфекција (и вакцине). 5. Имуни одговор на бактеријске инфекције. 6. Имунолошке методе детекције обољења: ПЦР, вестернблот, елиса тест.			
Литература Основна: 1. Абасс.А. Основна имунологија. Београд, 2016.			
Број часова активне наставе: 30 (2+0)			Остали часови:
Теоријска настава: 30	Практична настава (вјежбе):	Други облици наставе: 0	
Методe извођења наставе Предавања, вјежбе, консултације, семинарски радови и други облици наставе.			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
Активност у току предавања	10	Писмени испит	40
Практична настава		Усмени испит	
Колоквијум-и	40		
Семинарски радови	10		

Студијски програм : Физиотерапија и радна терапија	
Назив предмета: ДИПЛОМСКИ РАД	шифра предмета:Ф-51
Наставник: Наставници који могу бити ментори	
Статус предмета: обавезни	
ЕЦТС: 10	
Услов: одслушана настава и положени испити предвиђени планом и програмом студија, обављена стручна пракса.	
Циљеви завршног рада Радећи завршни рад студент се оспособљава да учествује у истраживачком раду, да се упознаје са методологијом истраживања у области физиотерапије и радне терапије, да се оспособи да обрађује податке из документације и шире, да адекватно презентује резултате, доноси закључке у области коју истражује, и на основу тога валоризује свој рад, предлаже мјере и унапређује област физиотерапије и радне терапије.	
Исход предмета Оспособљавање студената да индивидуално и тимски учествују у свим облицима истраживачког рада у области физиотерапије и радне терапије.	
Садржај предмета Завршни рад представља истраживачки рад студента у коме се он упознаје са методологијом истраживања у области физиотерапије и радне терапије. Завршни рад се ради из стручно апликативних предмета и односи се на истраживања у области физиотерапије и радне терапије на свим нивоима здравствене заштите (примарни, секундарни и терцијарни) и на свим нивоима имплементације физиотерапије и радне терапије (у области превентиве, лијечења, рехабилитација болесника). Истраживања се спроводе у области функција и компетенција дипломиране медицинске сестре. Након обављеног истраживања студент припрема завршни рад у форми која садржи слиједећа поглавља: увод, циљеви, метод истраживања, резултати, дискусија, закључак, и литература.	
Методе извођења Студент самостално и по свом афинитету бира тему завршног рада (из области стручно апликативних предмета) и одговарајућег ментора који му помаже у изради завршног рада. Сенат Високе медицинске школе здравства Добој, усваја списак тема за израду завршних радова. У припремним разговорима са наставником ментором, студент дефинише тему свог истраживања, договара се око дизајна истраживања и добија упутства за прибављање неопходне литературе. Потом, у сарадњи са ментором изводи истраживање, сакупља резултате и статистички их обрађује. У завршном дјелу рада, код израде закључака, консултује се са ментором. На крају студент усмено брани завршни рад пред трочланом комисијом. Комисија за одбрану завршног рада састоји се од три члана – наставника, од којих је ментор рада обавезан члан комисије.	
Литература	

Број часова активне наставе:			Остали часови:
Теоријска настава:	Практична настава (вјежбе):	Други облици наставе: 0	
Методе извођења наставе Менторски рад			
Оцјена знања (максимални број поена 100)			